

ÚJ

KÖZNEVELÉS

2023. JANUÁR | 79. ÉVF. 1. SZÁM

*Fazakas
Andrea*

Rátz Tanár Úr
Életműdíjas tanár

ÖNÖK KÜLDTÉK

OKTATÁSI
HIVATAL

1823 200 éves 2023 a magyar Himnusz

Hymnus, a Magyar nép
Évataros Századaiból.
Weke. Január. 22d.
1823

Isten áld meg a Magyarant
Jó kedvel; bővéggel,
Küijts feléje védő kart
És a küzd ellenvéggel,
Bal voss a kit régen tép
Hossz rá vig evatendőt,
Megtünhődte már e nép
A múltat s jövendőt!

Öcsintet felhozád
Karpát saent bércére,
Altalad nyert szép házat
Bende gúrnak vére.
S merre dúgnak labjai
Tiszának, Dunának
Árpád hőv magzatjai
Felvirágozának.

És Estünk Hunyag mezején
És kalászt lengettel,

Így kell ezt csinálni

Szöveg: **Indri Dániel Janisz** főszerkesztő | Fotó: Dömölky Dániel

Lapunk tíz évvel ezelőtti indulásakor célul tűztük ki, hogy minél több olyan írást jelentessünk meg, melyek közérdeklődésre tarthatnak számot, melyekből inspirálódni, fejlődni lehet, vagy csak egyszerűen lekötik a figyelmünket. Állandó szerzőink ennek szellemében hozzák el hónapról hónapra a színesebbnél színesebb cikkeket, azonban különös értéke van annak, amikor pedagógusok keresnek meg bennünket azzal a szándékkal, hogy írásukat megjelentessék a lapban.

Évindító lapszámunkban ezért ezen írásokból állítottunk össze egy csokrot, így olvashatjuk *Horváth Réka* írását, aki egy Arany János Tehetséggondozó Programban részt vevő iskola vezetőjével készített interjút, ahol külön hangsúlyt helyeznek a pozitív pedagógiára. *Nyisztor Judit* pedagógus az iskolájukban megvalósuló Kelet-Mecsek Mozaik projektet mutatja be, *Vertike Anett* fejlesztőpedagógus ezúttal pedig saját tapasztalatait is felhasználva értekezik arról, hogy milyen bölcsődét, óvodát, iskolát válasszunk egy SNI-gyermek számára. Mindezek mellett *Thaisz Miklóst*, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Iskola Alapítványának elnökét arról kérdeztük, hogy a szervezet miként tudja segíteni az ország leghátrányosabb helyzetű településeinek élő diákjait.

Természetesen továbbra is célunk, hogy olyan pedagógusegyéniségeket mutassunk be, akik kiemelkedő munkát végeznek. Ilyen *Fazakas Andrea* is, akiről nemcsak diákjai gondolják így, de egy szakmai grémium is, hiszen a tanárnő nemrég elnyerte a Rátz Tanár Úr Életműdíjat, amivel egy igazán kiváltságos klubhoz csatlakozott. A díj különlegessége, hogy arra mások terjeszthetik fel a jelöltet; így történt ez a Deák Téri Evangélikus Gimnázium biológia-kémia szakos tanárával is.

Aktuális rovatunkban ez alkalommal is beszámolunk érdekes konferenciákról, például egy nemzetközi interdiszciplináris konferenciáról és a Rátz Tanár Úr Életműdíj-átadóról, de bemutatunk egy olyan új kezdeményezést is, melynek keretében érdekképviseletre tanítják a fiatalokat a Kárpát-medencében. *Erettségi változások* rovatunkban az ének-zene tantárgy várható változásait vizsgáltuk, *Lélekbúvár* rovatunkban pedig *Mayer M. Zsófia* mozaikcsalád-szakértővel beszélgettünk a családmodell-változás gyerekekre gyakorolt hatásairól és az oktatási intézmények fontosságáról.

Innovatív Pedagógia című rovatunkban a mányi Hársfadombi Nyelvoktató Német Nemzetiségi Általános Iskola fotószakköréről olvashatnak, *Van új a NAT alatt* rovatunkban pedig az új *Dráma és színház* tankönyveket ismerhetik meg. Emellett ajánlom figyelmükbe legújabb rovatunkat, melyben fiatal sportolókat mutatunk be. Elsőként egy igazán ígéretes atlétát, *Kovács Ferenc Somát* ismerhetik meg, aki amellett, hogy többször elnyerte a Magyarország jó tanulója, jó sportolója címet, immáron azt is elmondhatja magáról, hogy hamarosan a világ egyik legjobb egyetemén kezdheti meg tanulmányait.

Jó olvasást kívánok!

Új Köznevelés magazin

Alapító: Emberi Erőforrások Minisztériuma

Kiadó: Oktatási Hivatal (OH)

Felelős kiadó: Brassói Sándor, az Oktatási Hivatal elnöke

Felelős szerkesztő: Kamp Alfréd
fősztályvezető

Főszerkesztő: Indri Dániel Janisz

Szerkesztő: Karkó Ádám, Vágóné Ugró Szilvia

Szerkesztőbizottsági tagok: Kaposi József,
Ötvös Zoltán, Sipos Imre

Olvasószerkesztő: Gyimesné Szekeres Ágnes

Tördelőszerkesztő: Pattanyus Gergely

Hirdetés: kozneveles@oh.gov.hu

Cikkeket az alábbi e-mail-címre várunk:

kozneveles@oh.gov.hu

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. Meg nem rendelt cikkekért nem áll módunkban honoráriumot fizetni.

SZERKESZTŐSÉG:

Cím: 1074 Budapest, Rákóczi út 70–72.

E-mail: kozneveles@oh.gov.hu

Honlap: folyoiratok.oh.gov.hu/uj-kozneveles

Layout-tervek: Salt Communications Kft.

Címoldal fotó: Bodó Gábor

Fotók: Shutterstock.com

HU ISSN 2939-6050 (Online)

HU ISSN 2064-0625 (Nyomtatott)

[megj.: 2013–2021]

Terjedelem: 3 ív

Tartalom

BEKÖSZÖNTŐ

- 1 Indri Dániel Janisz: Így kell ezt csinálni

AKTUÁLIS

- 3 Beszámoló a Tanulás és Társadalom című konferenciáról
- 6 Átadták a 2022-es Rátz Tanár Úr Életműdíjakat
- 8 Diákból állampolgár: érdekképviselőre tanítják a fiatalokat a Kárpát-medencében

OKTATÁS-NEVELÉS

- 11 **ÉRETTSÉGI VÁLTOZÁSOK > Ének-zene**
VAN ÚJ A NAT ALATT
- 14 Bemutatkozik a Dráma és színház tankönyv –
interjú **dr. Kaposi Józseffel**, a tankönyv egyik szerzőjével
- INNOVATÍV PEDAGÓGIA**
- 16 Innovatív Pedagógia: Fotósakkör profi módon
LÉLEKBÚVÁR
- 24 Egy új család megviseli a gyerekeket –
interjú **Mayer M. Zsófia** pszichológussal

A HÓNAP TÉMÁJA: ÖNÖK KÜLDTÉK

- 22 Olyan szakmát akartam választani, ahol egész életemben középiskolába járhatok – interjú **Fazakas Andrea** Rátz Tanár Úr Életműdíjas tanárral
- 27 Horváth Réka: Az Arany János Tehetség gondozó Program és a pozitív pedagógia összefüggéseinek vizsgálata a Gulyás Pál Kollégiumban
- 30 Nyisztor Judit: A Kelet-Mecsek Mozaik projekt rövid bemutatása
- 34 Vertike Anett: Milyen bölcsődét, óvodát, iskolát válasszunk egy SNI-gyermek számára?
- 37 Akik a módszertant alakítják a gyerekekhez –
interjú **Thaisz Miklóssal**, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Iskola Alapítványának elnökével

A MI VILÁGUNK

- 40 Kulturális ajánló
SPORI!
- 42 Kemény munkával a legnagyobb magasságokba is el lehet érni –
riportbeszélgetés **Kovács Ferenc Soma** atlétával
- 45 Iránytű
- 46 Évfordulók
- 48 Pályázatok

Beszámoló a Tanulás és Társadalom konferenciáról

Egerben, az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem épületében, illetve az online térben 2022. november 10–12. között rendezték meg a **Tanulás és Társadalom Interdiszciplináris Nemzetközi Konferenciát**. Jelen beszámoló bemutatja a rendezvény szervezőit, plenáris előadásait, az esemény főbb számbeli mutatóit. Végül tömören összefoglalja a konferencia során létrejött Nemzetközi Tanuláskutató Hálózat főbb kutatási, együttműködési területeit.

Szöveg: **Mező Ferenc, Ph.D.**

A *Tanulás és Társadalom Interdiszciplináris Nemzetközi Konferencia* a *MECENATURA* pályázat¹ támogatásával valósulhatott meg, a következő társszervező intézmények és Szervező Bizottsági tagok együttműködésében:

- **Gál Katalin** (Ph.D., Partiumi Keresztény Egyetem, Románia)
- **Hanák Zsuzsanna** (habil., Ph.D., Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Magyarország)
- **Horák Rita** (prof., Ph.D., Újvidéki Egyetem, Szerbia)
- **Kelemen Lajos** (Ph.D., Kocka Kör Tehetséggondozó Kulturális Egyesület, Magyarország)
- **Kormos Dénesné** (Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Magyarország)
- **Kolmanová, Simona** (habil., Ph.D., Károly Egyetem, Cseh Köztársaság)
- **Lubinszki Mária** (Ph.D., Miskolci Egyetem, Magyarország)
- **Mező Katalin** (Ph.D., Debreceni Egyetem, Magyarország)
- **Nagy Lehoczky Zsuzsa** (Ph.D., Konstantin Filozófus Egyetem, Szlovákia)
- **Nagné Hegedűs Anita** (Ph.D., Szegedi Tudományegyetem, Magyarország)
- **Sáfrány Judit** (drs., Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Magyarország)
- **Simó Ferenc** (dr. LLM., Kocka Kör Tehetséggondozó Kulturális Egyesület, Magyarország)
- **Szabadkai Vanda** (Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Magyarország)
- **Szabóné Balogh Ágota Márta** (Ph.D., Gál Ferenc Egyetem, Magyarország)
- **Varga Zsolt** (Ph.D., Debreceni Egyetem, Magyarország)

A rendezvény főszervezője a *MECENATURA* pályázat vezető kutatója, *Mező Ferenc* (Ph.D., *Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Magyarország*) volt. A rendezvény nemzetközi jellegét egyrészt nemzetközi összetételű szervezőbizottsága adta, másrészt az, hogy a résztvevők *Magyarországon* kívül a *Cseh Köztársaságból*, az *Egyesült Királyságból*, *Jordániából*, *Lengyelországból*, *Lettországból*, *Kínából*, *Nigériából*, *Romániából*, *Szerbiából*, *Szlovákiából* csatlakoztak az eseményhez. A konferencia interdiszciplináris megközelítésére pedig jellemző volt, hogy neveléstudományi, pszichológiai, szociológiai, jogi, természettudományi, informatikai, orvostudományi, gazdaságtudományi, filozófiai, gyógypedagógiai, bölcsészettudományi és művészettudományi témájú prezentációkat egyaránt bemutattak a rendezvényen.

Az eredetileg 120 főre tervezett rendezvény iránti érdeklődést jelzi, hogy végül 331 főre duzzadt a résztvevők száma: személyesen 154-en jelentek meg, online pedig 177-en. A konferencián elhangzó öt plenáris előadáson kívül tizenhat szekcióban folyt a szakmai tevékenység, kilencvenhat személyes jelenléttel történt előadás, negyvenöt online prezentáció és tizenöt e-poszterprezentáció keretében. Az öt plenáris előadásal együtt ez 161 prezentációt jelent.

A konferenciát *Loboczky János* (prof., CSc), a *Magyar Tudományos Akadémia Miskolci Akadémiai Bizottságának* alelnöke nyitotta meg. Köszöntőjében üdvözölte a megjelenteket, a szervezőket, s megosztotta gondolatait a tanulás és társadalom témával kapcsolatban.

Ezt követően az alábbi plenáris előadások hangzottak el:

Mező Ferenc (Ph.D.) *Learning Problems from the Aspects of OxIPO Model of Learning / Tanulási problémák a tanulás OxIPO-modelljének aspektusából* című prezentációjában történelmi példákon keresztül demonstrálta a tanulás és társadalom közötti kölcsönhatást. Rámutatott arra, hogy az ókori Kínától a hidegháborúban a Szputnyik-sokk hatása alatt levő Amerikai Egyesült Államokon át napjainkig sokszor bebizonyosodott, hogy a sikeres társadalmak alapja

¹ A MEC_SZ_141117 számú projekt az *Innovációs és Technológiai Minisztérium Nemzeti Kutatási Fejlesztési és Innovációs Alapból* nyújtott támogatásával, a MEC_SZ_21 pályázati program finanszírozásában valósult meg.

TANULÁS ÉS TÁRSADALOM INTERDISZCIPLINÁRIS NEMZETKÖZI KONFERENCIA

uni-eszterhazy.hu/tanulas-konferencia

Eger, November 10-12, 2022

Project:
MEC_SZ_21_141117

Társzervezők / Co-organizers:

LEARNING & SOCIALITY INTERDISCIPLINARY INTERNATIONAL CONFERENCE

Plenáris előadások a *Tanulás és Társadalom* konferencián 2022. november 10-én. Felső sor: Lóbczky János (prof., CSc), Mező Ferenc (Ph.D.). Alsó sor: Hanák Zsuzsanna (habil., Ph.D.), Kaposi József (habil., Ph.D.) és Mika János (prof., CSc, Dsc).

a hatékony tanulás/oktatás lehetővé tétele, megszervezése. Majd ezzel összefüggésben mutatta be az *OxIPO Projekt* nevű kezdeményezést, aminek az emberi információfeldolgozás (illetve a szűkebb értelemben vett tanulás) hatékonyságának növelése a célja. E projekt a tanulás információfeldolgozó folyamatnak tekintő *OxIPO-modellen* alapul, ami szerint a tanulásnak négy fő összetevője van: a tanulás szervezése, bemenete, folyamata és kimenete. Ezek az összetevők három jellegzetes tanulási stratégia leírását teszik lehetővé, ezek: a) Improduktív tanulás (információvesztéssel járó tanulás: Input > Output); b) Reprodukzív (megértés nélküli) tanulás (Input = Output); c) Produktív (információt termelő, kreatív) tanulás (Input < Output), ami az *OxIPO-modellben* preferált tanulási stratégia is egyben. Az *OxIPO Projektben* a produktív tanulást megalapozó kognitív képességek, tanulási módszerek, személyiségjellemző diagnosztizálására és fejlesztésére alkalmas innovációk valósulnak meg. Végül szó esett arról is, hogy az *OxIPO Projekt* egyik alprogramja a mesterséges intelligencia kutatására, fejlesztésére fókuszál.

Hanák Zsuzsanna (habil. Ph.D.) *Problems and proposals-analysis of the situation of early school leaving in the Northern Hungary region / Problémák és javaslatok, azaz az iskolai lemorzsolódás helyzetének elemzése az Észak-Magyarország régióban* címmel tartotta meg plenáris előadását. Ebben főként az *Észak-Magyarország* régió iskoláiban történt vizsgálat bemutatására került sor, melyhez az adatokat a *Köznevelési Információs Rendszer (KIR)* elemeként működő korai jelző- és pedagógiai támogató rendszerből nyerték. A feldolgozott adatok alapján láthatóvá vált, hogy évek óta ugyanabban a három megyében a legnagyobb (2021-ben például *Nógrád* megyében 15,29%,

Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 11,39% és *Szabolcs-Szatmár-Bereg* megyében 10,21%) a lemorzsolódással veszélyeztetett diákok aránya. Budapesten és a többi megyében a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók aránya 10% alatti. Iskolatípusok szerint a lemorzsolódás szempontjából leginkább veszélyeztetettek a szakképző iskolák (a tanulók 20,27%-a veszélyeztetett ebből a szempontból). Ez az arány az általános iskolákban 14,8%, a szakiskolákban 12,34%. Tekintettel arra, hogy a szakképző iskolák „kifutó” típusnak tekinthetők, a jövőben kiemelt figyelmet az általános iskolákra és a szakiskolákra szükséges fordítani, számukra preventív és támogató programokat kell biztosítani.

Kaposi József (habil., Ph.D.) plenáris előadásának címe *Issues Concerning History Teaching and Education for Democracy in Hungary / A történelemtanítás és a demokráciára nevelés kérdései Magyarországon* volt. Az előadás az elmúlt évtizedeket figyelembe véve tekintette át a magyarországi történelemoktatás jellemzőit a demokráciára nevelés aspektusából. Kaposi József kitért az emlékezet kultúrájára, a történelmi műveltségre, a nemzetközi történelemtanítás tendenciáira, tanítási stratégiáira és metodikájára. Szó esett továbbá a gyakran módosuló központi tantervek hatásáról, a pedagógusok attitűdjéről a változó követelményszerrel kapcsolatban, és az állampolgári „tudás” sajátosságairól. A demokráciára és állampolgárságra nevelés problémáira és azok közpolitikai aspektusaira is rámutatott az előadó, aki állításait kutatási adatokkal támasztotta alá. Megoldási javaslataiban társadalmi szintű (társadalmi önreflexiót igénylő), történelemoktatás szintjén jelentkező (a komplex társadalomtudományi szemlélet követését alkalmazó oktatást javasoló), iskolai szintű (az intézményi demokratikus légkört és a pedagógusok szakmai autonómiáját biztosító), vala-

mit tanulói szintű (a diákok önálló megszólaltatását lehetővé tevő) beavatkozásokra hívta fel a figyelmet.

Mika János (prof., CSc, DSc) *Kompetenciaelvárások képzés nélkül? (Ami az ENSZ fenntartható fejlődési céljaiból kimaradt) / Competence requirements without education? (What is missing in the UN Sustainable Development Goals)* című plenáris előadásában az *Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ) Fenntartható Fejlődési Céljainak (2016-2030)* lényegi pontjait mutatta be, és azok összefüggéseit a tanulás és a társadalom problémáival. Mika János professzor felhívta a figyelmet arra, hogy a célrendszer egyik eleme (a 4. számú cél) kifejezetten az emberiség előtt álló oktatási feladatokról szól (különösen a 4.1-4.7. részcélok), illetve e feladatok teljesítésének feltételeit összegzi (a 4.a-c pontokban). Ugyanakkor szó esett azokról – az elvárások között megbúvó – részcélokról is, amelyekben vagy szó szerint szerepel az 'oktatás' kifejezés, vagy annak egyik szinonimájával találkozhatunk. Az előadásból kiderült, hogy a fent említett dokumentumban előfordulnak olyan részcélok is, melyek megfogalmazznak olyan bizonyos kompetenciákat (amelyek megszerzése és/vagy erősítése lényeges), ám nincs közzétéve az, hogy a társadalmak tagjai miként tudnak majd megfelelni ezeknek. Az előadó hangsúlyozta azt is, hogy nyilvánvaló kapcsolat látható az oktatás és olyan problémák között, mint a szegénység, a nők egyenjogúsága vagy akár a bűnözés. E kapcsolatok elemzése pedig a társadalmi összefüggések komplex vizsgálatát igényli. A professzor végül rámutatott arra is, hogy az említett ENSZ-dokumentum igen tágan értelmezi a fenntarthatóság fogalmát, aminek a társadalom és a gazdaság éppen úgy lényegi része, mint a környezetbiztonság.

A plenáris előadásokat követően a szekciókban folytatódott a prezentációk bemutatása, megvitatása. A szekcióvezetői feladatokat a szervezőbizottság fent említett tagjai látták el: *Gál Katalin* (Ph.D.), *Hanák Zsuzsanna* (habil., Ph.D.), *Horák Rita* (prof., Ph.D.), *Kelemen Lajos* (Ph.D.), *Kolmanová, Simona* (habil., Ph.D.), *Lubinszki Mária* (Ph.D.), *Mező Ferenc* (Ph.D.), *Mező Katalin* (Ph.D.), *Nagy Lehoczky Zsuzsa* (Ph.D.), *Nagyné Hege-dűs Anita* (Ph.D.), *Sáfrány Judit* (drs.), *Simó Ferenc* (dr. LL.M.), *Szabóné Balogh Ágota Márta* (Ph.D.), *Varga Zsolt*.

A szakmai program mellett *Ujfaludi László* (prof., CSc) és *Murányi Zoltán* (Ph.D.) segítő közreműködésével az *Eszterházy Károly Katolikus Egyetem* épületében látogatható *Csillagászati Toronyban* valósult meg egy csillagászati előadás, illetve planetárium bemutatás. Ezen túl pedig Eger városának széles körű kulturális programkínálatából válogathattak a személyesen jelenlévő résztvevők.

Ujfaludi László professzor csillagászati előadása a *Tanulás és Társadalom* konferencia kísérő programja volt 2022. november 11-én.

A konferencia során civil kezdeményezésként megalakult a *Nemzetközi Tanuláskutató Hálózat (International Learning Research Network, ILEARN)*, aminek célja a tanulásdiagnosztika, -fejlesztés, -támogatás, a tanulási környezet és a tanulást segítő eszközök kutatása és innovációja terén együttműködni kívánó kutatók koordinálása, segítése. Az ILEARN inkubátorszervezete a *Kocka Kör Tehetséggyonozó Kulturális Egyesület (www.kockakor.hu)*.

Köszönetnyilvánítás

A szervezők nevében ezúton is köszönjük az előadók és a közönség aktív részvételét, a szervezésben közreműködő kollégák segítségét és az *Innovációs és Technológiai Minisztérium Nemzeti Kutatási Fejlesztési és Innovációs Alapból* nyújtott támogatását (pályázati azonosító: a MEC_SZ_141117).

A *Tanulás és Társadalom* Konferencián 2022. november 11-én megalakult International Learning Research Network (Nemzetközi Tanuláskutató Hálózat) logója.

Átadták a 2022-es Rátz Tanár Úr Életműdíjakat

2022. december 12-én 22. alkalommal adták át a természettudományos tárgyakat oktató pedagógusoknak járó Rátz Tanár Úr Életműdíjat. A 2022-es évtől kezdődően a díjazott tanárok fejenként 2 millió forinttal járó elismerést vehettek át a Magyar Tudományos Akadémia Dísztermében. Az Alapítvány a Magyar Természettudományos Oktatásért több mint két évtizede dolgozik azért, hogy évről évre megtalálja és elismerje a kiemelkedő tehetségű pedagógusokat. A díjat 2022-ben újabb nyolc tanár kaphatta meg. Az elismeréseket a díjat alapító cégek elnökei adták át.

Szöveg: Karkó Ádám | Fotó: Bodó Gábor

2000-ben három nagyvállalat, az Ericsson Magyarország, a Graphisoft és a Richter Gedeon közösen hozta létre a Magyar Természettudományos Oktatásért Alapítványt. Az alapítvány kuratóriuma minden évben meghirdeti a Rátz Tanár Úr Életműdíjat, amelynek díjazottjai azok a középiskolai és általános iskolai tanárok, akik az alapítók tevékenységi köréhez szorosan kapcsolódó magyarországi matematika-, fizika-, kémia-, valamint biológiaoktatás területén kimagasló szerepet töltenek be a tantárgyak népszerűsítésében

és tehetséggondozásban. A 2022-től 2 millió forintos életműdíjat évente két-két matematika, fizika, kémia és biológia szakos tanárnak ítélik oda. 2022 decemberéig összesen 168 pedagógust díjaztak.

A Magyar Tudományos Akadémia dísztermében rendezett díjátadót a Weiner Leó Katolikus Zeneiskola és Zeneművészeti Szakgimnázium növendékei nyitották meg klasszikus zenei feldolgozásokkal. *Szily Nóra* televíziós műsorvezető volt a díjátadó házigazdája, aki először felkérte a Magyar Természettudományos

Oktatásért Alapítvány kuratóriumának elnökét, *Prof. dr. Kroó Norbertet*, hogy mondja el ünnepi beszédét. Az elnök kiemelte, hogy „ideális tanár az, aki nemcsak jól tanít, de elhivatottan teszi azt. Ez természetesen meglátszik munkáján, éleslátásán, a fiataloknak átadott tudáson, saját és diákjai szorgalmán, eredményein.” Hozzátette: nagyon fontos a hivatástudat ezen a pályán, de ami *Rátz László* tanár úrra is jellemző volt, az alázatosság és a kísérletezőképesség is, s egy jó tanárnak rendelkeznie kell ezekkel a tulajdonságokkal, sőt fontos, hogy meghatározó neveléstudatukkal segítsék diákjaikat. Mindez pedig a díjazottak kiválasztásának feltétele volt és lesz a jövőben is.

Ezt követően *Bogsch Erik*, a Richter Gedeon Nyrt. igazgatójának elnöke mondta el köszöntőjét. Cégük célja az, hogy minél több olyan jó ember kerüljön ki a munkaerőpiacra, akik hasznos munkát tudnak végezni, hiszen „csak a jó erkölcsű emberekkel lehet előrevinni nemcsak egy céget, hanem egy országot is.”

Elsőként *Hotziné Pócsi Anikó Judit*, a debreceni Tóth Árpád Gimnázium kémia tanára vehette át a díjat, azonban a díjátadást megelőzte – minden díjazott esetében – egy-egy rövid kisfilm, amelyben felszólaltak a pedagógusok egykori vagy aktuális diákjai, akik dicsérő szavakkal illették tanárukat. Majd egy újabb rövid kisfilmet nézhettek meg a jelenlévők, ahol a díjazott pedagógusok meséltek pályakezdésükről, munkamoráljukról és hivatástudatukról. *Hotziné Pócsi Anikó Judit* tanárnő köszönetképpen a mikrofonhoz lépett, s annyit mondott: „Ez nemcsak az én eredményem, hanem a diákok eredménye is.” A második díjazott *Tölgyesné Kovács Katalin* volt, a Zalaegerszegi Zrínyi Miklós Gimnázium kémia tanára, aki mindig fontosnak tartotta az általa tanított tárgyak aktualitásainak megismertetését.

A biológiai tanárok közül díjat vehetett át a Keszthelyi Vajda János Gimnázium biológiai tanára, *Bertáné Kövesdi Gabriella*. A tanárnő elmondta, hogy pályája elején még gyerekorvos szeretett volna lenni, azonban megvilágosodott előtte, hogy valójában nagyon szeretne a gyerekekkel foglalkozni is, oktatni, tanítani, nevelni őket, ezért inkább – mégis kapcsolódva korábbi elhatározásához – a leendő orvostanhallgatókat készíti fel az egyetemi évekre. Hozzátette: „az embernek tulajdonképpen magát kell továbbadnia.”

Díjat vehetett át a budapesti Deák Téri Evangélikus Gimnázium biológiai tanára is, *Fazakas Andrea*, aki elmondta, hogy korábban az újságírás érdekelte igazán, de fontossá vált számára, hogy tudományos alapot biztosítson a diákok számára, hogy ki tudják szűrni a dezinformációt, ami napjainkban nagyon nehéz lehet. Kiemelte, hogy „manapság különösen jól tud esni, hogy egy ilyen díj átvételével megtapasztalhatják az emberek, hogy a tanárpálya megbecsültsége igenis fontos.”

Ezután *Bojár Gábor*, a Graphisoft alapítója mondta el ünnepi beszédét. Hozzátette: a közoktatás egy nagyon fontos gazdasági kérdés, hiszen „az outputot meghatározza az input minősége”, vagyis az, hogy mennyire felkészültek a középiskolákból az egyetemre érkező diákok.

A matematika díjazottjainak sorában szerepelt a nagykanizsai Batthyány Lajos Gimnázium matematikatanára, *Erdős Gábor*. A díj átvétele után kiemelte, hogy a tanórákon kívül vannak plusz dolgok, szakkörök, „és ezektől lehet pörögni, égni, amitől a dolgok izgalmassá és érdekessé válnak” mindenki számára.

Díjat vehetett át a kecskeméti Bányai Júlia Gimnázium matematikatanára, *Varga József*. A tanár úr elmondta, hogy nyugdíjas tanár léte nagyon fáj neki azt látni, hogy a diákok nagyon leterheltek, viszont reméli, hogy a jövőben ez változni fog.

Ezt követően *Éry Gábor*, az Ericson Magyarország Kft. vezérigazgatója mondott beszédet, aki elmondta, úgy tűnik, „felértékelődött a jó tanárok szerepe, hiszen a cégek a tisztánlátó, jó diákokat szeretnék bevonzani magukhoz”, ezért egyre kiemeltebb szerep jut a jó pedagógusoknak.

A fizikatanároknak járó díjat *Moróné Tapody Éva*, a Szegedi Tömörkény István Gimnázium, Művészeti Szakgimnázium fizikatanára vehette át, aki a fizikatanítás emblematikus alakja. Beszédében arról beszélt, hogy a legfontosabb pedagógusként nem az, hogy arra figyeljen, miként tudja majd kivitelezni az adott kísérletet, a hangsúly leginkább azon van, hogy örömet szerezzen a diákjainak.

Díjat vehetett át a pécsi PTE Babits Mihály Gyakorló Gimnázium fizikatanára, *Koncz Károly* is, aki köszönetképpen kiemelte, hogy tanárnak lenni azért jó, mert a „pedagógusokon múlik az, hogy a diákok megtanulják az alapokat, hogy azt később továbbfejleszthessék.”

Keretes szerkezetbe helyezve az eseményt, a Weiner Leó Katolikus Zeneiskola és Zeneművészeti Szakgimnázium tanulói zenei játékkal zárták a rendezvényt, majd a résztvevők egy közös fogadáson vehettek részt, ahol a díjazottaknak is gratulálni lehetett.

A 2022-ben díjazottak:

- *Erdős Gábor*, Batthyány Lajos Gimnázium, Nagykanizsa
- *Varga József*, Bányai Júlia Gimnázium, Kecskemét
- *Koncz Károly*, PTE Babits Mihály Gyakorló Gimnázium, Pécs
- *Moróné Tapody Éva*, Szegedi Tömörkény István Gimnázium, Művészeti Szakgimnázium, Szeged
- *Tölgyesné Kovács Katalin*, Zalaegerszegi Zrínyi Miklós Gimnázium, Zalaegerszeg
- *Hotziné Pócsi Anikó Judit*, Tóth Árpád Gimnázium, Debrecen
- *Fazakas Andrea*, Deák Téri Evangélikus Gimnázium, Budapest
- *Bertáné Kövesdi Gabriella*, Keszthelyi Vajda János Gimnázium, Keszthely

PRIME
DIÁKÉRDEKKÉPVISELET
NEM KÖZÉPISKOLÁS FOKON.

Diákból állampolgár: érdekképviseletre tanítják a fiatalokat a Kárpát-medencében

A magyar fiatalokat érdeklő legkevésbé a közélet Közép-Európában hasonló korú társaikhoz képest. Ezért is indít kétéves képzési programot partnereivel a Nemzeti Ifjúsági Tanács (NIT) európai uniós támogatással. Az Erasmus+ program finanszírozásában megvalósuló projekt lehetőséget ad többek között tanárok és közszolgálati tisztségviselők képzésére, egy tudásközpont és információs portál létrehozására. A cél, hogy több száz Kárpát-medencei fiatal tanuljon „demokráciát”, sajátítsa el mások tiszteletén alapuló vitakultúrát, álljon ki a saját és diáktársai jogaiért érdekképviseleti keretrendszeren belül.

A magyar fiatalok a koronavírus-járvány óta érdeklődőbbé váltak a közügyek iránt, mint az azt megelőző évtizedekben, de még így is nagyon alacsony a 15–29 évesek politikai érdeklődése – derült ki a *Magyar Ifjúság 2020* kutatásból.¹ Ennek a korosztálynak csupán 11 százaléka beszélget rendszeresen a szüleivel közéleti kérdésekről, a negyedük pedig egyáltalán nem. A barátaikkal és ismerőseikkel még ennél is kevesebbszer kerül szóba a téma.

„A Nemzeti Ifjúsági Tanács öt éve foglalkozik diákönkormányzati vezetők képzésével, valamint gyermek- és ifjúsági önkormányzatok szervezetfejlesztésével. Célunk ezzel a programmal, hogy a Kárpát-medencei fiatalok a képzések során megtanulják, hogyan artikulálják a véleményüket strukturált formában, érdekképviseleti keretrendszereken belül” – mondta Kovács Péter, a NIT elnöke.

A Promoting and Improving Existing Methods of Youth Participation (röviden: PRIME) című pályázatot a 2022 és 2024 közötti időszakban (amíg tart a program) a Nemzeti Ifjúsági Tanács fogja össze, és olyan szakmai szervezetekkel és egyetemekkel dolgozik majd együtt, mint a Romániai Magyar Középiszkolások Szövetsége, a Selye János Egyetem és Hallgatói Önkormányzata, a Pécsi Tudományegyetem, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, illetve önkormányzati szervezetekkel – Székesfehérvár Megyei

¹ https://tarsadalomkutato.hu/wp-content/uploads/2021/07/magyar_ifjusag_2020_web-v%C3%9Aag.pdf

Jogú Város, Kovászna Megye Tanácsa – és az Oktatási Jogok Biztosának Hivatala.

„Akik ma diákvezetők, holnap döntéshozók lesznek a gazdaságban, a művészetekben, a kisközösségekben, a civil szektorban, az egyházakban, az oktatásban és a politikában is. Számunkra emberileg is, szakmailag is kiemelkedő jelentőségű, hogy a diákvezetők, diákpolgármesterek később is felkészülten, felelősen hozzassák meg döntéseiket. Ezt a célt szolgálja közös projektünk, amelyet mérőföldkőnek tartok a rendszerváltás utáni Magyarország történetében” – mondta dr. Áráy-Tamás Lajos, az oktatási jogok biztosja.

Prof. Dr. Fedeles Tamás, a PTE oktatási rektorhelyettese hozzátette, hogy a Pécsi Tudományegyetem életében mindig is kitüntetett helyet foglaltak el a pedagógusképzések és -továbbképzések is. „A projekt során Tanárképző Központunk partneriskolai hálózatára és egyetemi oktatóink tudására alapozva azon fogunk dolgozni, hogy a partneregyetemekkel közösen létrehozandó képzések módszertani és szakmai megalapozottsága minden tudományos kritériumnak megfeleljen.”

A PRIME program jó lehetőséget teremt az ifjúsággal foglalkozók számára, legyen szó akár önkormányzatokról, iskolákról és ott dolgozó pedagógusokról, akár a diák- és hallgatói önkormányzatokban szerepet vállaló fiatalokról.

„Nagy megtiszteltetés, hogy Székesfehérvár Önkormányzata aktív partnerként részt vehet ebben a programban. Hiszem, hogy ez elismerése és visszaigazolása annak az immár több mint tízéves városi összefogás-

Vitakultúra, érdekérvényesítés, retorika: csak néhány terület, amelyek elsajátítása szükséges ahhoz, hogy gondolkodó emberek legyenek a mai ifjúság tagjaiból. **Kovács Péterrel, a Nemzeti Ifjúsági Tanács elnökével beszélgettünk.**

Szöveg: **Karkó Ádám**

Mit kell tudnunk a Nemzeti Ifjúsági Tanácsról?

A 2012-ben megalakult Nemzeti Ifjúsági Tanács hazánk ifjúsággal foglalkozó civil szervezeteinek ernyőszervezete, amelynek jelenleg 101 tagja van Kisvárdától Szentgotthárdig. Szervezetünk nemzetközi tudás-, kapcsolati- és információs tőkével támogatja Magyarország fiataljait és képviseli érdekeiket a döntéshozók felé. Misszióknak tekintjük az ifjúságügy fejlesztését és a fiatalok közéleti témák iránti figyelmének felkeltését. A 2012-es megalakulás óta feladatunknak tekintjük a fiatalok és a tagszervezeteink képviseletét, az ifjúsági szektor képviselői közötti párbeszéd megteremtését, a fiatalsággal kapcsolatos ügyek közérthetővé és elérhetővé tételét, az ifjúsági szektor fejlesztését, a döntéshozókkal történő folyamatos párbeszéd megteremtését, a horizontális ifjúságpolitikai célok megvalósulásának elősegítését, illetve a tagszervezetek segítségével a fiatalok elérését, problémáinak feltárását és közvetítését a döntéshozók felé.

Ön mióta foglalkozik a közélettel?

Jómagam alapvetően már középiszolás korom óta foglalkozom érdekképviselettel: a több mint háromszáz esztendőős hagyománnyal rendelkező Ciszterci Rend Nagy Lajos Gimnáziumában érettségiztem, ahol már igen korán közösség-szervező szerepet vállaltam a diákönkormányzat elnökeként. Pécsi egyetemi tanulmányaim alatt az ifjúságpolitika és a hallgatói érdekképviselet aktív tagja voltam. Az egyetem kari hallgatói önkormányzatának vezetését két évig láttam el, majd 2019 januárja és 2021 októbere között a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciájának elnökhelyetteseként tevékenykedtem. Így kerültem kapcsolatba a NIT-el, melynek 2019 eleje óta vagyok elnökségi tagja, alelnöke, majd 2022. január 1-je óta elnöke.

nak, amelyben a Városi Diáktanácscsal, a Hallgatói Tanácscsal, az intézményekkel és a pedagógusokkal együtt dolgozunk az ifjúságot érintő kérdésekben. Sok mindent sikerült elindítanunk és megvalósítanunk, egyik büszkeségünk, hogy immár három alkalommal is Székesfehérvár adhatott otthont az Országos Diákparlament ülésének, és hogy a fiatalokkal közösen számos program és helyi tehetséggutató hagyományát teremtettük meg” – tette hozzá a programindító eseményt befogadó város, Székesfehérvár polgármestere, dr. Cser-Palkovics András.

Mi a cél? Merjenek és tudjanak bátran felszólalni a fiatalok!

A PRIME program célja, hogy olyan akkreditált továbbképzések induljanak, amelyekben elsősorban a fiatalokkal foglalkozó tanárokat és önkormányzati tisztségviselőket képeznek és fejlesztenek majd. Cél továbbá egy megerősödő, határokon is átnyúló diákvezetői képzési rendszer kialakítása, illetve egy tudásközpont és in-

formációs portál létrehozása is. A program keretében összegyűjtik és terjesztik az ifjúság részvételét támogató pedagógusok, közszolgálati tisztviselők munkavégzéséhez kapcsolódó gyakorlati ismereteket, valamint feltárják és értékelik a létező jó gyakorlatokat, és ezek alapján dolgozzák ki az ágazati szakmai tudásbázist.

A program során elkészülő tudásközpont és információs portálon a képzés anyagai mellett alapszabályminták és jogi dokumentumok is elérhetőek lesznek, amelyek az alakuló diákönkormányzatok munkája mellett az érdeksérelmet szenvedett diákok és szülők panaszbejelentéseit is segítik majd.

Mit gondol, mi lehet az oka annak, hogy a magyar fiatalokat érdekli legkevésbé a közélet Közép-Európában? Hogyan lehetne ezen változtatni? Milyen tervekkel rukkolnak elő?

Én nem mondanám, hogy a magyar fiatalokat érdekli legkevésbé a közélet, inkább máshogy érdekli őket. Ráadásul a 2000 óta négyévente megvalósuló nagymintás ifjúságkutatás alapvetően több kérdésben is eltér a Közép-Európában végzett ifjúságkutatásoktól. Tehát ha nincsen egyforma normarendszer alapján felállított ifjúságkutatási mérés, ami a kontinensen mindenhol ugyanúgy mér, akkor ez olyan, mint ha összehasonlítanánk egy tacsót és egy vizslát... A 2016-os magyar nagymintás ifjúságkutatás szerint az ún. közéleti, társadalmi kérdések iránti érdeklődés még csak 2,45 volt, ennek ellenére 2020-ra, talán nem függetlenül a COVID hatásaitól, ez a mutató megnőtt 2,91-re. Azt gondolom, hogy a közélet megközelítésén kell alapvetően változtatnunk. Tudatosítani kell a fiatalokban, hogy a közélet nemcsak a szorosan vett pártpolitikát jelenti, hanem minden olyan tevékenységet is, amit alapvetően valaki egy kisebb-nagyobb közösségéért végez. Ezért is fordít a NIT kiemelt figyelmet a diákönkormányzatok világára, ahol a fiatalok élesben próbálhatják ki a közélet működését.

Ennek a szektornak a fejlesztésére indítottuk el 2022 novemberében a PRIME nevű projektünket. Hosszú évek óta foglalkoztunk már a fiatalok fejlesztésével, de a *Promoting and Improving Existing Methods of Youth Participation* (röviden: PRIME) projekt legfőbb célkitűzése az iskolai keretek közötti és önkormányzati ifjúsági részvételi formák értékalapú fejlesztése a Kárpát-medencében (Magyarország, Szlovákia, Románia). Programunk alapja szemléletváltás, ezért nemcsak a diákvezetőkkel, hanem a velük foglalkozó mentorpedagógusokkal és az önkormányzati ifjúsági referensekkel, munkatársakkal is kooperálni szeretnénk.

A szülőket is meg lehet győzni arról, hogy a közélettel való foglalatosság – nem a politikai véleménynyilvánítás – szükségszerű egy fiatal felnőtt számára?

Meg, abban az esetben, hogyha ők is megértik: a közösség-szervezés és diák-érdekvédelem, valamint a pártpolitika, bár mindkettő közéleti aktivitásnak tekinthető, nem egy és ugyanaz. A projektünk célja is az, hogy a szülők is felismerjék, gyermekük igazából rengeteg softskillt sajátíthat el előbbiek művelése közben. Amellett, hogy úgy érzi, alakíthatja mikrokörnyezetét, számtalan új tudást sajátít el, közben pedig emberi és baráti kapcsolatokat alakít ki.

Milyen konkrét tervekkel, célokkal vágnak neki a pályázat megvalósításának?

A PRIME-projektrel olyan szakmai közösségeket szeretnénk létrehozni az anyaországban, Felvidéken és Erdélyben, amik az ifjúsági részvételt promotálják az általuk vezetett közösségekben. Most tavaszra a partneregyetemek befejezik a programot megalapozó kutatási időszakot. Tavasz végén egy konferenciát rendezünk, és kijelöljük a képzésfejlesztési irányvonalat. 2024 tavaszán mindhárom régióban, mindhárom célcsoport vonatkozásában megindulnak a szakmai pilotképzéseink. Weboldalunk az év második felére egy diákerdekvédelem tudásközponttá alakul: elérhetőek lesznek alapszabályminták és olyan jogi dokumentumok is, amik az érdeksérelmet szenvedett diákok és szülők számára is segítséget nyújtanak majd. Továbbá egy joggyakorlatokból álló gyűjteményt is létrehozunk. Egyetemi és önkormányzati partnereinkkel közösen azon fogunk dolgozni, hogy a hazai és határon túli magyar diákönkormányzati rendszer európai szintű, megalapozott és elismert iskolája legyen a képviselői demokrácia előszobájaként.

Érettségi változások: ÉNEK-ZENE

A közismereti érettségi vizsgatárgyak 2024. május-júniusi vizsgaidőszaktól érvényes vizsgakövetelményei

A felmenő rendszerben tanulók számára 2024-től kezdődően új, változó vizsgakövetelmények lépnek érvénybe. **Érettségi változások** című rovatunkban tantárgyanként vizsgáljuk meg a különböző, választható vizsgatárgyak jellemző változási szisztémáit, a jövőben érvényes strukturális ismereti eljárásait. Aktuális lapszámunkban az ének-zene tantárgy változásaira koncentráltunk.

Szöveg: Karkó Ádám

2020-ban a *Nemzeti alaptanterv és Kerettantervek* bevezetését követően elkészültek a hozzájuk illeszkedő részletes érettségi vizsgakövetelmények is. A követelmények alapján először a 2023/2024-es tanévben, a május-júniusi érettségik alkalmával adnak számot tudásukról a vizsgázók.

A megújuló érettségi vizsgakövetelmények – általánosan interpretálva, az összes érettségire vetítve – korszerű értékelési módszereket határoznak meg, amelyekkel az eddiginél szélesebb teret adnak a diákok önálló problémamegoldásának és kreativitásának. Továbbra is megmaradt az érettségi vizsga kétszintű rendszere, amelyben a kötelező vizsgatárgyak sem változtak meg, így az ének-zene egy nem kötelezően megszabott időpontra esik majd.

Hangokból épül fel a világ

A 2024-től érvényes érettségi rendszerben az ének-zene vizsgakövetelményei között a korábban már meghatározott kompetenciákat érthetjük:

A vizsgázó középszintű ének-zene érettségi vizsgán nyújtott teljesítménye jelzi, hogy a vizsgázó milyen mértékben felel meg a vizsgakövetelmény általános zenei műveltséggel kapcsolatos elvárásainak, illetve milyen szinten rendelkezik olyan jártasságokkal, készségekkel, képességekkel és ismeretekkel a zenei befogadás, reprodukálás és kreativitás terén, amelyek alkalmassá teszik őt a mindennapi életben a zeneművészet iránti fogékonyság és kötődés kifejezésére, valamint az aktív egyéni és közösségi zenélésre.

Az emelt szintű érettségi vizsgakövetelményei feltételezik a vizsgázó ének-zene tárgy iránti nagyobb érdeklődését, vonzódását és annak szándékát is, hogy a vizsgázó valamely zenei követelményeket támasztó felsőoktatási intézménybe kíván felvételt nyerni.

Az emelt szintű ének-zene érettségi vizsga azon zenei képességek és ismeretek meglétét is ellenőrzi, amelyek szükségesek a zenei folyamatok, zeneművek részletesebb és alaposabb értelmezéséhez. Az emelt szintű tudásnál előtérbe kerül az elért zenei képességekben, az elvárható zenei ismeretekben kimutatható, alaposabb összefüggéseket is feltáró tájékozottság vizsgálata. Az emelt szint a középszinthez képest új ismereteket is tartalmaz.

„Zene nélkül nincs teljes ember”

Mind a 2017-es, mind a 2024-es érettségi vizsgakövetelmények esetében az emelt szintű vizsga tartalmi követelményeibe beletartoztak és beletartoznak a középszintű vizsga tartalmi követelményei. A 2024-től érvényes vizsgakövetelmények között az alábbi módosulások figyelhetők meg az előző követelményrendszerhez képest:

1 Reprodukálás: A *Népzene* témakörén belül *A nemzetiségi népdal, illetve a más népek dala eredeti nyelven is előadható* kikerült az emelt szintű követelmények sorából. A *Középkor* témakörén belül emelt szintről kikerült a *Trubadúr vagy trowère és Minnesang dallam előadása szöveggel, emlékezetből*. A *Bécsi klasszika* témakörén belül a *J. Haydn, W. A. Mozart és L. van Beethoven egy-egy dalának éneklése emlékezetből, (tanári) hangszerkísérettel* – korábban zongorakísérettel – téma leírása megváltozott. A *Zeneelmélet* témakörén belül a *Hangsorok (-ton és chord hangsorok, dúr és moll, valamint modális skálák) éneklése szolmizálva, illetve a Hangközök, dúr és moll hármashangzat éneklése* témák átkerültek emelt szintről középszintre. A *Lapról olvasás* témakörén belül a középszintű leírást a következőképpen módosították: *középhez, maximum 12 ütem terjedelmű, moduláció nélküli dallam éneklése szolmizálva vagy hangnévvel*

(2#-2b-ig). A *Műelemzés – Népzene* témakörön belül a középszintű követelmények sorába bekerült az eddigiek mellé (dallamvonal, sorszerkezet, hangkészlet, hangsor megállapítása, szótagszám, besorolás az alapvető stílusrétegekbe) az előadásmód, emelt szinten pedig bekerült a sorba még az ambitus, az esetleges ritmikai sajátosságok, valamint az előadásmód. A *Műelemzés – Reneszánsz* témaköréből az emelt szintről kivették az *Egy ismeretlen világi vagy egyházi kórusmű elemzése kotta alapján (szerkesztési mód, ritmikai, dallami, harmóniai, hangnemi érdekességek, műfaji sajátosságok)* témát. A *Műelemzés – Bécsi klasszika* témakörön belül *Az énekelt vagy hangszeren bemutatott dallam elemzése, a stílus jellegzetes vonásainak bemutatása kottakép alapján: ritmikai, dallami jellemzők, hangnem megállapítása, hangnemi jellegzetességek, harmóniai elemzés, funkciók rend, zárlati formula felismerése, szöveges mű esetén a szöveg és a zene kapcsolata, formai elemzés* téma az emelt szintű követelmények sorába került. A *Műelemzés – Romantika* témakörön belül az *Egy énekelt, műzenei részlet vagy dal elemzése, a stílus jellegzetes vonásainak bemutatása kottakép alapján (a ritmus, a dallam, szöveges mű esetén a szöveg és a zene kapcsolata formai elemzés)* téma bekerült középszintre. A *Műelemzés – 20. századi és kortárs zene* új témakörként került be a vizsgakövetelményekbe. Középszinten *Az énekelt mű elemzése kottakép alapján (szerkesztésmód, ritmikai, dallami, hangnemi, formai jellegzetességek, műfaji sajátosságok, szöveges mű esetén a szöveg és a zene kapcsolata)* témával kell tisztában lenniük a vizsgázóknak, míg emelt szinten *Az énekelt mű elemzése kottakép alapján (szerkesztésmód, hangszerelés, ritmikai, dallami, formai, harmóniai, hangnemi jellegzetességek, műfaji sajátosságok, szöveges mű esetén a szöveg és a zene kapcsolata)* téma ismerete az elvárás.

2 Befogadás: A *Zenetörténet – Reneszánsz* témakörön belül emelt szintre bekerült *A homofon és polifon szerkesztésmód, az imitáció és a cantus firmus szerkesztésmód kottakép alapján történő felismerése és értelmezése* téma. A *Zenetörténet – 20. századi és kortárs zene* témakörön belül emelt szintre bekerült *A 20. század második felének magyar zeneszerzői* téma. A *Zenefelismerés – Műzene* témakör középszintjén *A zenefelismerés az ismert műrészleteken kívül tartalmazhat olyan ismeretlen zenei szemelvényeket is, ahol a vizsgázónak hangszerrel kell felismernie, megneveznie, illetve elvárás a szimfonikus zenekarban előforduló hangszerek felismerése, megnevezése.* A *Zeneelmélet* témakörön belül középszintről kikerült a *Szekvencia szerkesztése* téma. Emelt szintre viszont bekerültek az *A -ton, a -chord, és a hétfokú (modális, dúr, háromféle moll) hangsorok és az egészhangú skála ismerete, felismerésük és lejegyzésük az ötvonalas rendszerben (4#-4b-ig), a Domináns szeptimakkord felismerése, azonosítása a 4#-4b-ig terjedő hangnemekben, illetve az Írás és olvasás valamennyi ütemmutatóban* témák, azonban *A teljes kvintkör ismerete* témát kivették a követelménylistából. A *Dallamírás* témakör emelt szintjéről kikerült a *Nyolc-tíz ütem terjedelmű, egyszerű kétszólamú dallam diktálás utáni lejegyzése violinkulcsban vagy violin- és basszuskulcsban (4#-4b-ig)* téma.

3 Zenei alkotótevékenység (A 2024-től érvénybe lépő érettségi követelmények sorába újonnan került be mint témakör)

Középszinten a következő témákról kell tudását bizonyítani a vizsgázónak:

- Dallamalkotás betűkottával, vagy vonalrendszerben violinkulcs szerint 2#–2b előjegyzési körben;
- Népdalok sorainak kiegészítése megadott sorszerkezet alapján. Variációs elv alkalmazása adott népdal-sorra;
- Perióduselv alkalmazása, adott előtagra utótag alkotása;
- Szekvencia szerkesztése. A szimmetria, aszimmetria, párhuzam, tükrözés, rákmenet, azonosság, hasonlóság, különbözőség, ismétlődés, visszatérés elvének alkalmazása;
- Ritmikai és dallami augmentálás – diminuálás.

Emelt szinten a következő témákat kell ismernie a vizsgázónak:

- Dallamalkotás violin- és basszuskulcsban 4#–4b előjegyzési körben;
- Népdalszerű dallamok alkotása megadott dallam és sorszerkezet alapján;
- 4+4 ütemes periódus alkotása adott előtagra, adott formára;
- Adott dallamnak ritmus, karakter, hangnemi (dúr, moll), dallami variációjának megalkotása. Egyszerű ritmus- dallam- és harmóniakíséret (osztinató, dudabasszus, orgonapont, T-D ingamozgás, kürtmenet) alkotása. Kvart- és kvintkánon szerkesztése.

A műjegyzék

A műjegyzék énekes anyaga és a zenefelismerés hangzó anyaga középszinten ajánlást, válogatási lehetőséget kínál. A tételsorok összeállításához egyéb, a követelményeknek megfelelő zenei anyag is felhasználható. Emelt szinten a követelményekben szereplő teljes dalanyag és a teljes zenefelismerési anyag ismerete kötelező. A vas-tagon szedett címek csak az emelt szint követelményeihez tartoznak, így az új érettségi követelményben szereplő kiemelt címeket közöljük cikkünkben:

- A bolhási kertek alatt
- A Vidrócki híres nyája
- Béreslegény
- Dunaparton van egy malom
- Elindultam szép hazámból
- Erdő, erdő, de magos a teteje
- Erdő mellett estvéledtem
- Elmegyek, elmegyek
- Gerencséri utca
- Hej, Dunáról fúj a szél
- Kőműves Kelemen balladája
- Megrakják a tüzet
- Röpülj, páva, röpülj

A középszintű vizsga részei

Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga		
120 perc		15 perc		
20 perc	100 perc			
Feladatsor		Tételkifejtés		
I. feladatlap: Zenefelismerés	II. feladatlap: Zenetörténeti szövegalkotás. Általános zenei alapismeretek, dallamátírás. Zenei alkotótevékenység	A) altétel: Éneklés, műelemzés (népdal)	B) altétel: Éneklés, műelemzés (műdal)	C) altétel: Lapról olvasás
24 pont	76 pont	15 pont	25 pont	10 pont
100 pont		50 pont		

Az emelt szintű vizsga részei

Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga	
180 perc		20 perc	
60 perc	120 perc		
Feladatsor		Tételkifejtés	
I. feladatlap: Dallamdiktálás, zenefelismerés	II. feladatlap: Zeneelmélet, zenetörténeti szövegalkotás. Zenei alkotótevékenység	A) altétel: Éneklés, műelemzés, zeneelmélet	B) altétel: lapról olvasás
24 pont	76 pont	40 pont	10 pont
100 pont		50 pont	

A szakkifejezések

A műjegyzékhez hasonlóan – a követelménylistában – a vastagon szedett címek csak az emelt szint követelményeihez tartoznak, így azokat közöljük:

■ accelerando	■ kadencia (műzene)	■ szeriális zene
■ aleatória	■ kidolgozás	■ szonáta
■ alla breve	■ kürtmenet	■ szonátaforma
■ alteráció	■ maggiore	■ szubdomináns
■ aranymetszés	■ melizma	■ szűkített kvint
■ attacca	■ Minnesang	■ tetraton
■ autentikus zárlat	■ minimalizmus	■ tonika
■ bitonalitás	■ minore	■ tranquillo
■ bolgár ritmus	■ mixtúra	■ triós forma
■ bővített kvart	■ moduláció	■ tritonus
■ bruitizmus	■ négyeshangzat	■ variációs forma
■ cantus firmus	■ orgonapont	■ zárlat
■ dolce	■ organum	
■ domináns	■ plagális zárlat	
■ dudabasszus	■ presto	
■ egészhangú skála	■ repetitív zene	
■ elektronikus zene	■ repríz	
■ ellenpont (kontrapunkt)	■ ritenuto	
■ epizód	■ rondóforma	
■ expozíció	■ scherzo	
■ hangnemváltás	■ sostenuto	
	■ szeptimakkord	

Részletek:

https://www.oktatas.hu/koznevelas/erettsegi/kozismereti_vizsgatargyak_2024tol

Részletes érettségi vizsgakövetelmények a 2012-es Nat alapján:

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/erettsegi/vizsgakovetelmenyek2017/enek_zene_vk.pdf

Részletes érettségi vizsgakövetelmények a 2020-as Nat alapján:

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/erettsegi/vizsgakovetelmenyek2024/enek_zene_2024_e.pdf

Bemutatkozik a Dráma és színház tankönyv

Van új a NAT alatt sorozatunkban már számos tankönyvet és tananyagfejlesztést ismerhettek meg olvasóink. Beszélgettünk szerzőkkel, tananyagfejlesztőkkel és szerkesztőkkel, és bemutattuk az Oktatási Hivatal gondozásában megjelent különféle tankönyveket is. Januári lapszámunkban az újonnan megjelenő **Dráma és színház** tankönyvet mutatjuk be, amely az elméleti ismeretek mellett számos képességfejlesztő gyakorlatot tartalmaz. A tankönyv létrejöttéről, szerkesztési céljairól és a könyv strukturális szerkezetéről **dr. Kaposi Józseffel**, a tankönyv egyik szerzőjével és szakmai-pedagógiai lektorával beszélgettünk.

Szöveg: **Karkó Ádám**

Drámaoktatóként Önnek mennyire fontos a dráma tanítása és ismerete?

Azt gondolom, hogy a drámaoktatás során kialakítható képességek, attitűdök és ismeretek elengedhetetlenek a jövő munkavilágát tekintve, hiszen olyan képességeket, mint például a szervezőkészség, az együttműködés, a kreativitás vagy a differenciált kommunikáció egyetlenegy, ma hagyományos meglévő tantárgy sem tud teljes mértékben kialakítani. A drámaoktatás fókuszál leginkább arra, amit az európai oktatási stratégia 2030-ig célként megfogalmazott.

Milyen célokat fogalmaztak meg a tananyagfejlesztőkkel együtt a kiadvány elkészítésekor?

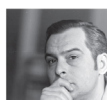
A célok kitűzésekor elsősorban a kiskamasz korosztály került a figyelmünk középpontjába, de szerettünk volna a gimnazistáknak is segíteni, ezért kétféle tankönyvet kellett létrehoznunk. Az egyik tankönyvnek már a 2000-es évek elején volt egy előzménykötetete: az Apáczai Kiadó gondozásában *Dráma és tánc* névvel jelent meg egy tankönyv, amely alapvetően játékos gyakorlatok gyűjteményeként azt szolgálta, hogy a kijelölt heti egy órában fejlesztő feladatokat lehessen végezni a diákokkal, még azoknak a pedagógusoknak is, akiknek nem volt kifejezetten drámás felkészültsége. Nos, ennek a könyvnek az újrafogalmazása történt meg a szerkesztés során.

Fellapozva a tankönyvet, két részre bontották a szerkesztők. Számos feladattal, színes érdekességgel, akár képregénnyel találkozhatnak a könyv olvasói. Pontosan milyen elemekből, szakaszokból áll a tankönyv?

Új képekkel, némiképp új feladatokkal és fókuszáltabb nevelési célokkal dolgoztuk át az előbb említett tankönyvet. A leckék elején egy-egy rövid szövegrészletben olvashatók a nevelési célok, valamint az adott leckék végére olyan feladatstruktúrákat emeltünk be, amelyek egyértelműen arra szolgálnak, hogy az önismeret elsajátítása és a fantázia fejlesztése együttesen jelenjen meg a diákok számára. A könyv második fele egy történet kibontásán keresztül közelíti meg a színház világát, kelti fel az érdeklődést a színház történet egyes korszakai iránt, és vizsgálja meg behatóan a dráma megközelítési lehetőségeit Shakespeare *Rómeó és Júliáján* keresztül.

Mi a helyzet a középiskolásoknak készült tankönyvvel? Milyen fejlesztéseket eszközöltek azon a tankönyvön?

A középiskolásoknak szánt tankönyv egy teljesen új fejlesztés, korábban nem jelent meg hasonló tankönyv. Abból a megfontolásból készült el a kiadvány, miszerint egyre inkább nő azon diákok száma, akik választott tantárgyként drámaérettségét tesznek. Viszont ezeknek a tanulóknak mindezidáig nem volt olyan tankönyvük, amiből készülhettek volna, csupán a szaktanártól tanultakat értékesíthették tudásként, hogy teljesíthessék a vizsgakövetelményeket. Így megszületett az első olyan könyv, ami céltudatosan a drámaérettségi követelményeit figyelembe véve mind a dráma- és színházelmélet és -történet terén, mind a különféle társművészetek bemutatásával biztosítja a felkészülés lehetőségét. Sőt, a tankönyv segítséget ad azokhoz a gyakorlati feladatokhoz is, amelyeket a vizsgázóknak – gyakorlati tételként – szintén teljesíteniük kell. Tulajdonképpen e könyv felhasznál-

László Zoltán, 1965

Egy színháztörténelmi kurzuskönyvben, így a mai kortárs színházban is gyakran előfordul, hogy csak az előadás létrejötté után alakul ki annak végleges szövege. Ezekben az esetekben nem egy írott dráma, hanem más jelkészséves elemek (pl. mozaikok, zene, improvizáció) segítségével alakul ki a végleges szöveg. A dráma mellett ez a dramaturgiai eszközök egyben a színház egyik legfontosabb eszköze is a közönséggel való kapcsolat felépítésére. A színházban az előadás létrejötté után alakul ki annak végleges szövege. Ezekben az esetekben nem egy írott dráma, hanem más jelkészséves elemek (pl. mozaikok, zene, improvizáció) segítségével alakul ki a végleges szöveg. A dráma mellett ez a dramaturgiai eszközök egyben a színház egyik legfontosabb eszköze is a közönséggel való kapcsolat felépítésére.

Dramaturgiai és színházelméleti alapfogalmak

A dráma és a színház működtetési körülményeitől függően a dráma- és színházelmélet vizsgálja az előadás létrejötté utáni folyamatokat. A dráma és a színházban egyaránt a dráma és a megfogalmazás szerepe. Ohajonok szerepe, egy témát, egy történetet egy mondatban drámatul, amikor különböző technikákat használunk. A főtémák leggyakrabban az alkalomszerűség vagy a helyzetek kétértelműsége, a konfliktus helyzetekben meggyőztetővé érkezők, az érdeklődést (kollégist) eredményeznek, ezek közül a legfontosabb az, amely a művésztől kezdve a közönségig (magától megrendülő) drámatul szolgál. A dráma és a színház működtetési körülményeitől függően a dráma- és színházelmélet vizsgálja az előadás létrejötté utáni folyamatokat. A dráma és a színházban egyaránt a dráma és a megfogalmazás szerepe. Ohajonok szerepe, egy témát, egy történetet egy mondatban drámatul, amikor különböző technikákat használunk. A főtémák leggyakrabban az alkalomszerűség vagy a helyzetek kétértelműsége, a konfliktus helyzetekben meggyőztetővé érkezők, az érdeklődést (kollégist) eredményeznek, ezek közül a legfontosabb az, amely a művésztől kezdve a közönségig (magától megrendülő) drámatul szolgál.

A dráma és a színház működtetési körülményeitől függően a dráma- és színházelmélet vizsgálja az előadás létrejötté utáni folyamatokat. A dráma és a színházban egyaránt a dráma és a megfogalmazás szerepe. Ohajonok szerepe, egy témát, egy történetet egy mondatban drámatul, amikor különböző technikákat használunk. A főtémák leggyakrabban az alkalomszerűség vagy a helyzetek kétértelműsége, a konfliktus helyzetekben meggyőztetővé érkezők, az érdeklődést (kollégist) eredményeznek, ezek közül a legfontosabb az, amely a művésztől kezdve a közönségig (magától megrendülő) drámatul szolgál.

A dráma és a színház működtetési körülményeitől függően a dráma- és színházelmélet vizsgálja az előadás létrejötté utáni folyamatokat. A dráma és a színházban egyaránt a dráma és a megfogalmazás szerepe. Ohajonok szerepe, egy témát, egy történetet egy mondatban drámatul, amikor különböző technikákat használunk. A főtémák leggyakrabban az alkalomszerűség vagy a helyzetek kétértelműsége, a konfliktus helyzetekben meggyőztetővé érkezők, az érdeklődést (kollégist) eredményeznek, ezek közül a legfontosabb az, amely a művésztől kezdve a közönségig (magától megrendülő) drámatul szolgál.

Szerkezetek és formák

A dráma és a színház működtetési körülményeitől függően a dráma- és színházelmélet vizsgálja az előadás létrejötté utáni folyamatokat. A dráma és a színházban egyaránt a dráma és a megfogalmazás szerepe. Ohajonok szerepe, egy témát, egy történetet egy mondatban drámatul, amikor különböző technikákat használunk. A főtémák leggyakrabban az alkalomszerűség vagy a helyzetek kétértelműsége, a konfliktus helyzetekben meggyőztetővé érkezők, az érdeklődést (kollégist) eredményeznek, ezek közül a legfontosabb az, amely a művésztől kezdve a közönségig (magától megrendülő) drámatul szolgál.

lásával a diák akár egymaga is fel tud készülni a megmértetésre, persze, a jó pedagógus sosem árt.

Hány éveseknek ajánlják a tankönyvet? Mi alapján határozták meg a korosztályt?

A korábbi drámás kerettantervek általános iskola 5. osztályában javasolták a dráma tanítását, valamint a középiskola 9. osztályában. A 2020-as NAT kezdetben a 7–8. osztályban javasolta a drámatanítást, majd később kiterjesztették ezt az 5–8. évfolyamra. Vagyis bármelyik évfolyamon lehet drámát tanítani a felső tagozatban, illetve a kisgimnázium első két évfolyamán. Az én meggyőződésem az, hogyha egy diák legalább 5. osztályig nem kezd el drámagyakorlatokkal foglalkozni, annak később nehezebb lesz bevonódnia hasonló szociális, fejlesztő körökbe és játékokba.

A középiskolában is új helyzet állt elő, hiszen nem 9. osztályban jelenik meg a drámaoktatás, hanem a 11–12. évfolyamon, de a szituáció szintén hasonló lehet, mint az alsóbb tagozatokon, ugyanis minél később kerül drámagyakorlat a diák életébe, annál kevésbé fogja jól hasznosítani a megszerzendő vagy megszerezhető ismereteket – legalábbis azok a diákok, akik érettségire szeretnének ebből a tantárgyból szerezni; bizonyára praktikusabb volna számukra egy korábbi tantárgyi strukturálás.

Más tantárgyak koncentrációjában is alkalmazható a kiadvány?

Természetesen, az irodalomoktatással párhuzamosan alkalmazható a tankönyv, hiszen számos olyan drámai mű – illetve az azokhoz tartozó tanulói tudásanyag – megtalálható benne, amelyeket akár az irodalomérettségire való készülés során is elővehetnek a tanulók. Ilyen például az *Antigoné*, a *Tartuffe* vagy akár a *Bánk bán*.

Mit gondol, mennyire segíti a dráma- és magyartanárok munkáját a kiadvány?

Nagy mértékben hozzájárul a tanárok szakszerű felkészüléséhez a tankönyv. Természetesen azoknak a pedagógusoknak, akik 2005 óta folyamatosan készítették és készítik fel a diákokat az érettségire, aligha segít ez a tankönyv, azonban azoknak a frissen végzett hallgatóknak, akik éppen most kezdik el drámatanári karrierjüket, nagyon nagy segítség ez a kiadvány, hiszen megannyi mindent meg tudnak majd mutatni a diákoknak a tankönyv papír- vagy elektronikus változatából. Gondolok itt a színészekről készült portrékra, egy színházi díszletre vagy egy próbára. Így persze nem csupán képeket, hanem egyszerre rövid videókat, előadásrészleteket mutathat be az órán a pedagógus, amire a kiadvány forrásanyagot biztosít.

Készítettek felmérést azzal kapcsolatban, hogy milyen tankönyvet szeretnének használni a pedagógusok?

A szerzők jelentős része – például *Eck Júlia*, *Golden Dániel*, *Keresztúri József*, *Perényi Balázs* – két fronton is érintett a tankönyvekkel kapcsolatban. Az egyik oldalról azok érintettek, akik másfél évtizede gondozói a drámaérettséginek, és több mint tíz éve a dráma OKTV-nek (Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny), illetve az Országos Dráma Tanulmányi Versenynek. A másik oldalról pedig azok érintettek, akik a felsőoktatásban, a tanárképzésben vagy tanártovábbképzésben dolgoznak. Tehát a versenyek révén nagyon sok tanárral konzultáltunk a tankönyv megalkotásának kérdéskörében, másrészt a felsőoktatás alapképzési vagy továbbképzési szakaszában vettek részt tanárok, akikkel szintén volt egy különálló konzultáció, s mindezek összefoglalásaként készült el a tankönyv. A visszajelzések pedig önmagukért beszélnek, hiszen a tanárok olyan tankönyvet vehetnek a kezükbe, ami-lyet szerettek volna.

Fotószakkör profi módon

Mobiltelefonnal radiátort, kárpitot fotóznak, fotópályázatra libát kergetnek, kiállításra a színekkel játszanak. Így telnek a hétköznapok Mányon, a Hársfadombi Nyelvoktató Német Nemzetiségi Általános Iskolában, ahol immáron öt éve tartanak fotószakköröket a diákoknak. Az iskola technikatanárával, **Kellermann Gittával**, és az iskolatitkárral, **Tót Zoltánnéval** beszélgettünk a szakkör indulásáról, a foglalkozások nevelési elveiről – és persze a gyerekekről.

Szöveg: Vágóné Ugró Szilvia

Tót Zoltánné és Kellermann Gitta

„Hogy mit láttam? Elmondhatom. De legjobb, ha lerajzolom. Megláthatod te is velem, csak nézd, csak nézd a jobb kezem” – kezdi a *Nyári rajz* című gyermekversét *Nemes Nagy Ágnes*, fókuszpontot mutatva ezzel a gyerekeknek. Hasonlóan tesz a mányi iskola technikatanára és iskolatitkára is, csak kicsit eltérő módon, nem ceruzával, hanem mobiltelefonnal adnak útmutatást a felnövekvő generációnak. Mányon a fotószakkör 2017-ben indult a helyi Művelődési Ház vezetőjének egy fotográfus ismerőse által. *Vancsó Zoltán* a közösségi médián keresztül szólította meg azokat a rajztanárokat az országban, akik hajlandók fotókról beszélgetni a gyerekekkel az iskolában. Akik ezt vállalták, azokat megajándékozta egy fotóalbummal. Az ajándékba kapott album nézegetésének napjára *Kellermann Gitta* így emlékezett

viszsa: „Leültettem az osztályomat a kivetítő elé, hogy együtt nézegessük a digitalizált képeket. A beszélgetés kapcsán döbrentünk rá, hogy a gyerekek néznek, de nem »látanak«. Nem látják azt, amiről az alkotói fotográfia mesélnek. Érdekes volt megtapasztalni, hogy első nekifutásra nem tudtak mit kezdeni a képekkel. Kicsit olyan ez, mint a múzeumok festményei előtt megállni az osztálykirándulásokon.”

Mivel a tanárnő látott a fotószakkörben nevelési lehetőséget, de fotográfus végzettséggel nem rendelkezett, így *Tót Zoltánné Rózsával* – aki iskolatitkár és fotográfus is – együtt indították el a szakkört Hársfotó17 néven. Ez a név azóta is megjelenik a kiállításokon, mintegy védjegyeként a szakkörnek és az ott készült munkáknak. Eltelt azóta pár év, de a pedagógusok és a gyerekek lelkesedése is töretlen. A keretet hozzá adja, hogy az iskola akkreditált kiváló tehetségpontként működik, így a pedagógiai programhoz illeszkedve működhet a komplex tehetséggondozó foglalkozás. De volt olyan évük is, melyben a Nemzeti Tehetség Programhoz benyújtott *Láss csodát!* nyertes pályázatukból finanszírozták a foglalkozásokat, és vitték el a gyerekeket budapesti kiállításokra. A szakkörön 4–8. osztályos diákok vehetnek részt kétheti rendszerességgel. Arra a kérdésre, hogy milyen nevelési elveket követnek, és mit szeretnének elérni a szakkörrel, az volt a válasz, hogy fontosnak érzik, hogy a fotózás segítségével képesek legyenek a látványban rejlő jelentés megragadására. Véleményük szerint nem az eszköz, a fényképezőgép márkája számít, hanem az, aki az eszközt tartja, tehát fontosabb a tartalom, mint hogy a kezdetektől egy drága fényképezőgéppel dolgozzanak. A tanárnő így fogalmazott: „Célunk fogékonyságot kialakítani a gyerekekben a képi világ iránt, hogy tudatosabban tudják befogadni a különböző látványokat, hogy tudatosabban figyeljenek oda dolgokra, mert ez is egyfajta önkifejezés.” Emellett azonban nemcsak technikákat, új megvilágításokat mutatnak a gyerekeknek, hanem megtanítják őket mappát létrehozni a telefonjukon, a képeiket mappákba rendezni, telefonos applikációkkal képeket szerkeszteni és a fotók között szelektálni, válogatni. Tót Zoltánné kiemelte, hogy ez az utóbbi az egyik legnehezebb feladat a gyerekek számára.

A szakkör tematikája általában hasonlóan épül fel; először megbeszélik a témát és a technikát – az alap kompozíciós elveket, mint a harmadolás, nézőpontok,

Hársfadombi Expo, 2022 (fotó: Tót Zoltánné)

horizont – majd elemzik mások fotóit, és csak ezután kapnak feladatot a gyerekek. Táj, természet, portré, tárgyi fotókat készítenek, de olyan különleges kihívás is szokott lenni a szakkörösöknek, mint például kezek fotózása, vagy az iskolában található tárgyakról kell különleges nézőpontból képeket készíteni, amiről később társaiknak kell kitalálniuk, mit ábrázol a kép. Ezzel olyan dolgokat fedeznek fel, amelyeket nem vettek eddig észre, például, hogy milyen egy kárpit struktúrája, vagy hogy a radiátor párhuzamos vonalakkól áll. A gyerekek tudása, világlátása folyamatosan változik, fejlődik, egyre jobban figyelnek és látnak, sőt előfordul olyan is, hogy egy rendezvényen a szakkör fotósai készítik a képeket, melyek aztán akár a honlapra is felkerülhetnek. Folyamatosan lehetőséget biztosítanak arra is a gyerekeknek, hogy megmutathassák a munkáikat, illetve versenyeken, kiállításokon vehessenek részt. Többször tartottak már kiállítást az iskolában, valamint a településen is minden márciusban kiírják a *Fotómánia* fotópályázatot, amelyen a lakosság apraja-nagyja is részt vehet. Gitta büszkén mesélte: „Gyerekszemmel” kategóriába a mi gyerekeink – a fotószakkörösök és a fotótábor résztvevői – is rendszeresen beneveznek, és mindig az első három helyezett között vannak.” Legutóbb pedig a *Nemzetiségi népszerűség verseny – Országos nemzetiségi fotópályázat*ra készítettek képeket, melybe bekapcsolódott a tájház, és a nyugdíjas táncsoport is népviseletbe bújt, hogy a szakkörösök remek képeket készíthessenek. Tótné Rózsa elmesélte, hogy erre a pályázatra az egyik gyerek le szeretne volna fotózni, ahogy egy kisfiú kerget egy libát, így hozott egy

libát, majd beöltöztettek egy kisebb gyermeket népviseletbe, és végül elkészült a kép. Arra a kérdésre, hogy mit gondolnak, mennyire lenne érdemes ilyen szakköröket tartani más iskolákban is, Kellermann Gitta így fogalmazott: „Mutatnunk kell a gyerekeknek valamit, ami esztétikus, ami más, ami több azért, hogy a gyerekek megtanuljanak dönteni, és hogy ők maguk is igényesebbek legyenek a saját képeikre.”

A mobiltelefonok ma már a gyerekek életének a részei. Lehet tiltani tőlük, és korlátokat lehet – sőt kell is – szabni a használatukra, de az biztos, hogy kikerülni az eszközhasználatot nem lehet. Ez sok esetben szakkadékokat eredményez a tanárok és a diákok között. Fejér vármegyében, egy kisközségben két pedagógus megtalálta a módját, hogy hidat építsen a szakkadékok fölé. Kellermann Gitta és Tótné Rózsa időt és energiát nem sajnálva folyamatosan azon dolgozik, hogy ebben a rohamosan fejlődő világban a gyerekek nyelvén neveljen, megmutatva ezzel, hogy a pedagógia milyen sokszínű lehetőségeket rejt, még akkor is, ha maga a fotó fekete-fehér.

Egy új család megviseli a gyerekeket

Interjú Mayer M. Zsófia pszichológussal

Egyre több családot érint napjainkban a válás, majd később a mozaikcsaládok létrejötte. A pedagógusok legtöbbször nem a szülőktől értesülnek erről a nagy változásról, pedig a gyerekek érdekeit az szolgálná, ha nyíltabb lenne a kommunikáció a felnőttek között. **Mayer M. Zsófia** mozaikcsalád-szakértővel beszélgettünk a családmobellbeli változás gyerekekre gyakorolt hatásairól és az oktatási intézmények fontosságáról.

Szöveg: **Vágóné Ugró Szilvia** | Fotó: Csondor Ágnes

Egyre többen élnek ma Magyarországon mozaik-, illetve patchworkcsaládban. Mit jelent pontosan a két fogalom?

A két kifejezés ugyanazt jelenti, a patchworkcsalád az angol megfelelője a mozaikcsaládnak. Mozaikcsalád akkor jön létre, ha egy szülő válás után az új párjával újra családot alapít, amelybe az egyik vagy mindkét fél már gyermekkel érkezik. A válás utáni állapot még nem mozaikcsalád, csak ha újrահázasodik, vagy élettársi kapcsolatra lép a szülőpár egyik tagja.

Mennyire gyakori ez ma Magyarországon, és jellemzően hány éves gyerekeket érint?

Sajnos rendkívül jellemző ez ma Magyarországon, nagyon sok válás van, főleg így a pandémia után. Legtöbbször ma már jó egzisztenciális háttérrel is rendelkeznek a párok tagjai, így könnyebb kilépni a kapcsolatból, és újrakezdeni, mint a régit megjavítani. A lélekgondozás sokat segíthetne ebben a helyzetben (is), ez azonban még nagyon gyerekcipőben jár az országban, a közvélekedés szerint „ciki” pszichológushoz menni segítséget kérni. Ami a gyerekeket illeti, nem lehet azt mondani, hogy csak a kisebbeket, vagy csak a kamaszokat érinti, hiszen mire eljut a szülő a válásig, majd a mozaikcsaládig, addig sok idő telik el. A kisebb gyerekek talán könnyebben tudnak alkalmazkodni, míg egy kamaszt rosszabbul érint az új anyuka vagy új apuka megjelenése. Magyarországon jelenleg nincs kialakult kultúrája a válásnak és a mozaikcsaládnak, melynek hiánya megnehezíti az együttélést. Egy mozaikcsaládban nincs olyan, hogy majd csitulnak a dolgok, folyamatosan sok a konfliktus. Később ugyan javulhat a helyzet, de ahhoz mindenkinek akarnia kell, a békéhez mindenkire szükség van.

A mozaikcsalád létrejötte hatással lehet a családtagok életének más területeire, mint a szociális kapcsolatok, a munka, vagy a gyerekek esetében az iskolai tanulmányok?

Egy mozaikcsalád kialakulása nem a válásnál, hanem sokkal korábban kezdődik. Nagyon ritka, hogy Szenteste még minden rendben van, és másnap válni akarnak. Amikor párt választ valaki, akkor már van elképzelése a családról, hoz otthonról mintákat, szokásokat, normákat ő is és a társa is, amelyek sok esetben teljesen eltérőek lehetnek. Ugyan tudnak egymáshoz csiszolódni, de jelentős mértékben megváltozni nem. Sajnos ezt nem tanítják az iskolában, mint ahogy önismeretet sem, pedig fontos lenne tudnunk már gyerekkortól, hogy melyek az erősségeink, gyengeségeink, a képességeink, a határaink, hiszen ez is megkönnyítené az együttélést. A lélek gondozása gyerekek és felnőttek vonatkozásában is szükséges lenne, mivel minden mindennel összefügg; például ha sokat dolgozik a szülő, nem jut

minőségi ideje a családra, vagy a munkahelyi feszültség is sokszor otthon csapódik le. Tehát mire egy család széthullik, majd újraépül, az egy nagyon hosszú folyamat, mely hatással van a család tagjaira és az élet más területeire is.

Hogyan hat a gyerekek viselkedésére a szülei válása, illetve az, ha egy ilyen újfajta családmódelbe kerülnek?

Mozaikcsaládnál nagyon fontos, hogy a családtagok tudjanak alkalmazkodni egymáshoz, főleg, ha nagyok a korkülönbségek a gyerekek között. Egy gyerek, függetlenül attól, hogy három, tizenhárom vagy huszonhárom éves, mindig egy tükör a családnak. Minden gyereken megjelenik egy-egy ilyen változás hatása, csak esetleg eltérő módon. Van, akin korábban és van, akin később, a párkapcsolatában, de olyan is előfordul, hogy pszichoszomatikus tüneteket produkál. A hároméves gyerek nem fog tudni beszélni a benne zajló folyamatokról, hanem tünetek jelennek meg. Az óvodásoknál kiderülhet, hogy ADHD-s vagy SNI-is, iskolásoknál, hogy diszgráfias, diszlexiás. Ezekről a problémáktól sokszor megijednek a szülők, pedig jó, hogyha tisztában vannak vele a felnőttek, mert akkor célirányosan tudnak a gyermeknek segíteni, hogy el tudjon indulni a fejlődés útján. Én mindig azzal biztatom a hozzám fordulókat, hogy ha a diagnózis mint tény nem jó, akkor is jó, ha a gyermek problémája diagnosztizált, mert akkor lehet fejlődni. Vannak olyan helyzetek Magyarországon is, amikor egy kapcsolatban nemcsak fizikai, hanem verbális, lelki bántalmazás is történik, vannak olyan helyzetek, amikor mindenkinek az a jobb, ha a szülők elválnak. A gyermekelhelyezés is rugalmasabb ma már, mint korábban, bár sok tényező befolyásolhatja, mint az anyagi háttér vagy a földrajzi korlátok.

Ez az új helyzet befolyásolja a testvéri kapcsolatokat is?

Ha elválnak a szülők, és van egy testvérpár, akik édestestvérek, akkor sok minden történhet. Függetlenül attól, hogy milyen neműek, hány év korkülönbség van köztük, illetve, hogy akivel a mozaikcsaládban találkoznak, azzal a másik gyerekkel mennyire hasonlóak, hiszen lehet olyan helyzet, hogy az azonos korú és nemű mozaiktestvérral szorosabb lesz a kapcsolata, mint az ellenkező nemű, idősebb édestestvérel. Sajnos emellett azzal is összefügghet egy testvérkapcsolat milyensége, hogy az elvált szülők mennyire próbálják meg a gyerekeket magukhoz édesgetni, feszültséget teremtve közöttük. Az is jellemző, hogy a kialakult helyzet miatt a testvérek közötti kapcsolat még szorosabb lesz, összezárnak. Az is befolyásolhatja ezt a kapcsolatot, hogy a társ milyen gyerekeket hoz a mozaikcsaládba, vagy ha a mozaikszülőknek közös gyermekük lesz, azzal milyen lesz a kapcsolata a testvéreinek. Több tényezőtől függ, és nagyon összetett dolog, de ha az egyik szülő sem próbálja meg a saját oldalára állítani a gyerekeket, akkor nagyon jó testvérkapcsolatok jöhetnek létre. Ezek az édestestvérek a bajban összetartanak, hiszen senki más nincs, aki jobban megértené, min mennek keresztül.

Léteznek egy ilyen családforma kialakulásának, majd az együttélésnek olyan szakaszai, mérföldkövei, mint mondjuk a gyász feldolgozásának?

Ennek a folyamatnak a feldolgozása is munkát igényel, éppen úgy, mint egy szerettünk halála. Fel kell dolgozni a gyerekek és a szülők részéről is, hogy már sosem lesznek egy család, hogy ez egy új élethelyzet, amely új kihívásokat is jelent. Egy óvodáskorú gyermeknek fel kell dolgoznia azt is, hogy más gyerekeknél ott van anyu és apu, érte meg csak anyu vagy csak apu jön. A helyzetet az is nehezíti, hogy jelenleg Magyarországon nincs elég óvoda- és iskolapszichológus, még a fővárosban sem. Akár óvodás, akár általános vagy középiskolás a gyerek, de még az egyetemistákra is igaz, hogy az intézmény a második otthonuk, és sajnos egy jószándékú, segíteni akaró pedagógusnak sincs mindig kapacitása támaszt nyújtani ily módon a gyerekeknek. A gyerekek baráti kapcsolatai sem olyan bizalmi kapcsolatok, mint régen voltak, és a társadalomban is egy általános szorongás van jelen az elmúlt évek eseményei alapján, ezért is nagyon nehéz ez a folyamat a család minden tagjának.

Az óvodapedagógusok, tanítók, tanárok rendszerint tudnak a gyermek életében bekövetkezett változásokról, ám gyakran ezt a gyermektől és nem a szüleitől tudják. Mi az ön véleménye arról, szükséges akár egy fogadóóra keretében beszélni a szülőknek a pedagógusokkal?

A pedagógus sokszor nem a felnőttektől, hanem a gyerekektől tájékozódik. Ez főleg azért van, mert a szülő nem gondolja, hogy érdemes lenne beszélnie a tanárral, óvónóvel. A gyerek gyakorlatilag hétköznap több időt tölt ébren az iskolában, óvodában, mint otthon. Hogyha a pe-

dagógus nem tudja ezeket a plusz információkat a gyerekekről, nem fog tudni megfelelően közeledni hozzájuk. Valami úton-módon pedig ez meg fog jelenni a gyerekek viselkedésében, reakcióiban, ezért lenne nagyon fontos, hogy a pedagógus tájékoztatva legyen. Ilyen életbeli változások után óriási szükség lenne arra, hogy beszélgessen a pedagógus a diákokkal, ezt még a középiskolások is igénylik. Vannak már olyan modern szemléletű iskolák, ahol minden osztálynak minden reggel az első órája osztályfőnöki óra, így biztosítanak időt a beszélgetésekre.

Nagyon fontos az ismeretanyag is, de az is, hogy egy felnőttel tudjon a gyerek beszélgetni, hogy el tudja mondani a gondjait valakinek, és erre a mozaikcsaládos gyerekeknek is nagy szükségük van, hiszen ők egy válás után a családba vetett hitüket veszítik el. Gyakran a szülők vagy nem beszélnek a problémáikról, vagy nem a gyerekek előtt beszélnek róla, így villámcsapásként éri őket a válás; az a tény, hogy ennek itt most vége van, és ők többé már nem egy család. Az alapvető bizalma inog meg a gyerekeknek, és ilyenkor egy igaz baráti kapcsolat – ami nem cimbiség, nem haverság – sokat tudna segíteni. A pedagógusok fel vannak készítve arra, hogy a kapott információt diszkréten és a helyén kezeljék, tehát érdemes leülni a szülőknek velük egy fogadóóra keretében megbeszélni, hogy mi történt, annak érdekében, hogy tudja az óvónő, tanítónő, hogy mi várható, hogy a gyerek viselkedése lehet, hogy meg fog változni. A szülők közötti és a pedagógus felé irányuló megfelelő kommunikáció olyan szempontból is fontos, hogy mondjuk a gyerek már ne készítsen a nem élő nagymamának ajándékot anyák napjára. Ezzel együtt sajnos a szülőknél a válással kapcsolatban még mindig ott van a szegény érzése, és ez előtérbe helyeződik azzal szemben, hogy a gyerekek mire lenne szüksége. Pedig a legfontosabb, hogy a gyermek támogatást kapjon, hogy ne legyenek drog-problémái vagy akár szuicid gondolatai.

Amikor egy pedagógus a gyermek viselkedését, teljesítményét értékeli, figyelembe kell vennie azt, hogy a gyermek nem egy hagyományos családmódel tagja, hanem egy patchworkcsaládé?

A válás legtöbbször visszafordíthatatlan folyamat, bár a gyerekek sok esetben abban reménykednek, hogy újra egy család lesznek, de ez általában nem szokott megtörténni. Ha a pedagógus részéről van egy megnyugtató, csak néhány mondat, hogy „tudom, veled vagyok, semmi baj”, a gyerek már attól megnyugszik. Ami a teljesítményről, általában vagy visszaesés tapasztalható, mondván, hogy „széthullott az életem, nem érdekel”, vagy pont ellenkezőleg: elkezd küzdeni, jobban tanulni, hogy „legalább velem ne legyen gond, biztos miattam van”. Nehéz a pedagógusoknak ebben a helyzetben, hiszen nem lehetséges ennyire differenciáltan osztályozni. Tudnak azonban megértőek, empatikusak lenni, vagy egy kis időt rászánni a diákra egy lyukasórában, hogy beszélgessenek vele vagy korrepetálják, ha az szükséges. Az óvodásoknál kicsit más a helyzet, hiszen sokszor már attól is máshogyan viselkednek, ha betegség bujkál bennük, de fontos azt tudni, hogy már a kicsik is nagyon okosak, hallják a beszélgetéseket, a reakciókat, érdemes erre odafigyelni. Megváltozhatnak az alvási, étkezési szokásaik, fontos ezt is észre venni. Ha például egy gyerek 4 éves korában nem beszél, akkor először a fiziológiai akadályokat kell kizárni, viszont, ha minden rendben van ilyen szempontból, akkor meg kell vizsgálni a pszichológiai hátteret.

Amennyiben egy pedagógus szeretne segíteni a gyermeknek, hogyan tudja ezt megtenni? Tudna esetleg olyan konkrét példákat, helyzeteket mondani, melyek irányt mutatnak?

Ha van egy biztos közege a gyerekek legalább az iskolában, az már sokat segíthet. Fontos, hogy a pedagógus nyitottan álljon a gyerekekhez, tudja a diák, hogy van kivel beszélni, van támogatás, van segítség, ezzel már a nagyobb problémákat meg lehet előzni. Mindig elérhetőnek kell lennie a pedagógusnak a gyerekek és a szülők számára – még akkor is, ha ez nagyon sok energiát igényel tőle. Emellett jó lenne, ha a pedagógusok is kapnának mentális támogatást, hogy a napi feszültséget ne hazavigyék, vagy az osztályterembe, így talán hatékonyabban tudnának segíteni. Nagyon kevés szakirodalom foglalkozik sajnos a mozaikcsaláddal Magyarországon, de *Bogár Zsuzsa* könyvei például segíthetnek a pedagógusoknak és a szülőknek is.

A HÓNAP TÉMÁJA

Önök küldték

Olyan szakmát akartam választani, ahol egész életemben középiskolába járhatok

Interjú **Fazakas Andrea** biológia–kémia szakos tanárral

2022 decemberében – mint ahogyan lapszámunk egyik cikkében beszámoltunk róla – 22. alkalommal adták át a Rátz Tanár Úr Életműdíjakat. Ennek apropóján szerkesztőségünk a legutóbbi díjazottak közül választott ki egy pedagógust. Minden korábbi díjazott megérdemelné a portréinterjút, ugyanakkor követve előző havi lapunk tematikáját, igyekeztünk a tudományos eredményekre, valamint különféle innovációk bemutatására törekedni. Így e havi számunkban a Deák Téri Evangélikus Gimnázium biológia–kémia szakos tanárát kérdeztük a díjról, a pályakezdés göröngyös útjáról, és arról is beszélgettünk **Fazakas Andreával**, hogyan lehet tanárként lépést tartani a tudomány gyors változásával.

Szöveg: Karkó Ádám

Hogyan nyerheti el valaki a Rátz Tanár Úr Életműdíjat? Milyen érzés a kezében tartani?

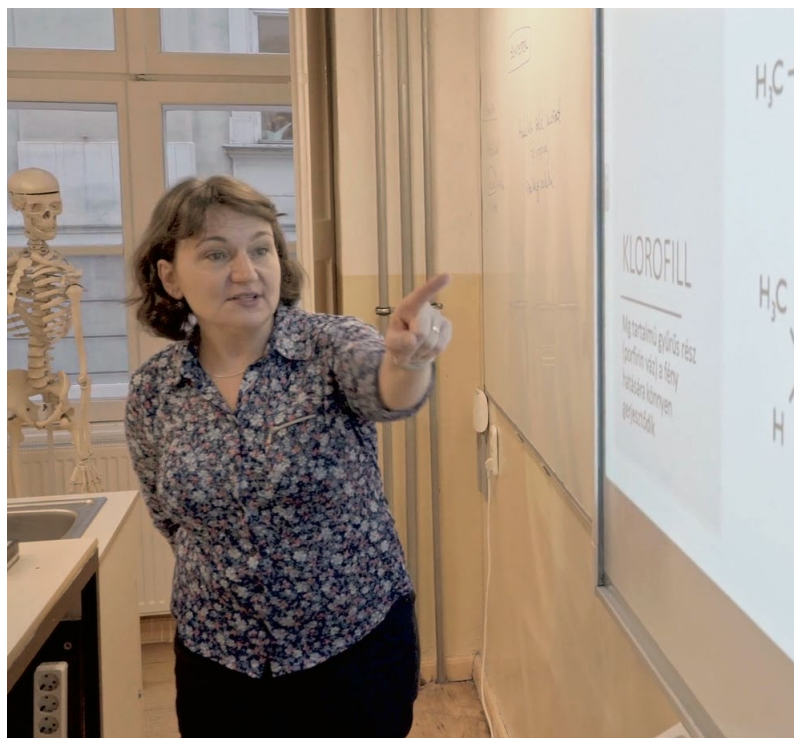
A Rátz Tanár Úr Életműdíjat felterjesztés során nyerhetik el azok a pedagógusok, akik valamelyik reáltárgynak a képviselői és művelői. A felterjesztők lehetnek munkaközösségek tagjai, de akár maga az iskola vagy egy osztály, netán egy csoport. A felterjesztés pedig természetesen nem jelenti azt, hogy rögtön elnyeri a díjat a pedagógus. 2021-ben már felterjesztettek a díjra, viszont abban az évben – sajnos – nem állhatam a díjazottak között, de nagyon hálás vagyok, hogy 2022-ben mégis kiválasztottak. Hatalmas élmény volt számomra, amikor *Króó Norbert*, az Alapítvány a Magyar Természettudományos Oktatásért kuratóriumának elnöke felhívott, hogy közölje a jó hírt. A díjátadó pedig szintén nagyszerű volt, nagyon boldog vagyok, hogy ott lehettem.

Egy, a díjhoz kapcsolódó interjújában arról beszélt, hogy pályája elején újságíráson, különböző felfedezéseken gondolkodott. Mit szeretett volna felfedezni, mi érdekelte annyira a világban?

Annak idején, amikor a Szegedi Radnóti Miklós Gimnázium tanulója voltam, foglalkoztam újságírással, az iskolai rádióknak voltam munkatársa. Bár a pályafutásom ezen a téren korán véget ért, mégis elmondhatom, hogy az akkor frissen induló KFT zenekarral készítettünk egy interjút. Gondolkodtam ezen a szakmán, ugyanakkor a természettudományok mindig prioritást élveztek az életemben, mert az a fajta szikár és logikus gondolkodásmód sokkal közelebb állt hozzám.

Arról is beszélt korábban, hogy mielőtt a tanári pályát választotta, elkezdett egy másik egyetemet, majd rájött, hogy nagyon szeretett gimnáziumba járni. Csupán ennyi volt az az inspiráció, ami Önt a tanári pálya felé terelte?

Az orvosi egyetemre jártam az érettségit követő egy évben. Erre eleve volt presszióm, édesapám szívsebész volt, és akkoriban a nővérem is az orvosi egyetem hallgatója volt. Amikor az egyetemre kerültem, akkor még nem tudtam, hogy valójában mi is szerettem volna lenni, mivel szerettem volna foglalkozni, de abban mindenképpen biztos voltam, hogy orvos semmiféleképpen nem szerettem volna lenni. Majd az egyetemen töltött idő alatt rájöttem, hogy imádtam iskolába járni, leginkább középiskolába. És rájöttem, hogyha ennyire imádtam iskolába járni, akkor olyan szakmát kell választanom, ahol iskolába járhatok. Innen pedig egyszerű kitalálni, hogy ki más jár egész életében középiskolába, ha nem a középiskolai tanár. Ezért kiiratkoztam az orvosi egyetemről, és felvételiztem tanár szakra. Nem volt könnyű elhatározás, mert a szüleim nem voltak elragadtatva az ötlettől, szerették volna, ha mindenképpen az orvosi egyetemet végzem el. Idővel viszont megbékéltek velem, és mindmáig támogatnak a munkámban.

Pályakezdő tanárként milyen vágyak vezérelték Önt? Milyen tanácsot adna az akkori énjének?

A pályakezdés egy egészségügyi szakközépiskolában kezdődött. Három évig tartott az ottani működésem; nagyon szerettem ott dolgozni, mert foglalkozhattam anatómiaoktatással is, amit kifejezetten szeretek. Annyiban mindenképpen jó volt abban az iskolában dolgozni pályakezdőként, hogy nem voltam akkora terhelésnek kitéve, kevesebb volt az óraszám, és bőven volt időm készülni az óráimra. Három év után viszont átkerültem a Deák Téri Evangélikus Gimnáziumba.

Tanácsot, ha nem is tudok adni, azt mindenképpen kiemelném, hogy akkor tud az ember jól tanítani, ha három emeletnyi tudás van afölött, amit tanít. Vagyis sokkal felkészültebbnek és biztosabbnak kell lennie a dolgában egy tanárnak ahhoz, hogy a középiskolai diákoknak leegyszerűsítse a tanulnivalót. Mondhatnám azt is, hogy a középiskolai tanítás a leegyszerűsítés művészete, vagyis érthetővé kell tenni bizonyos tudáshalmazokat.

Ön mondta korábban, hogy van olyan tanár, aki a gyerekekre figyel, és van olyan, aki a tananyagra, de az a legjobb, ha ezt a kettőt a pedagógus ötvözni tudja. Mit gondol, Ön melyik típusú pedagógus?

Ez egyfajta szállóige a tanári pályán: van, aki a tárgyat szereti, van, aki a gyerekeket. Sajnos nagyon könnyedén el lehet mozdulni egy olyan irányba, ahol nehéz észrevenni, hogy az adott tantárgy esetében milyen nehézségekkel küzd a diák. Vannak azok a pedagógusok, akik inkább a gyerekeket szeretik, de ezt a kettőt persze jó, ha együtt műveli az ember. Az arany középút a jó megoldás, én is igyekszem leginkább azt képviselni, hogy ne térjek le arról az útról, hogy egyszerre élmény

Erwin Neher Nobel-díjas biofizikussal

legyen a tárgyam tanítása, de kellő figyelemmel legyek a diákok felé is. Nagyon fontos, hogy személyes kapcsolat legyen a gyerekekkel. Az iskolám erősségének érzem, hogy volt diákjaink rendszeresen meglepik korábbi pedagógusaikat valamilyen eseményre való meghívással. Például akadt olyan diák, aki keresztelőre vagy esküvőre hívta meg többünket az iskolából. Nagy szerencséje a Deák Téri Evangélikus Gimnáziumnak, hogy kis iskola, ezért könnyebb kialakítani ezt a személyes kötődést, jobban tudunk figyelni egymásra.

Több évtizede pedagógusként dolgozik, számos változást figyelhetett már meg a világunkban. A tudomány napi szintű változása – főleg korunkban – mennyire befolyásolja az Ön felkészültségét?

Nehezen lehet lépést tartani a tudomány naponta változó eseményeivel és fejleményeivel. Hihetetlen gyorsasággal változnak a kutatási eredmények. A minap a diákokkal utánanéztük a programozott sejthalálynak. Ennek a kutatási eredménynek 2002-ben Nobel-díj lett az eredménye, ami azért érdekes, mert akiket manapság tanítok, jóval 2002 után születtek, vagyis mondhatni, hogy nekik ez a felfedezés kvázi réginek számít. Szerencsére a Nemzeti Tudósképző Akadémia (<https://www.edu-sci.org/>) segít az aktualitásokban. Ez a tehetséggondozó program annak idején a Szegedi Tudományegyetemen kezdődött el, de szép lassan kiterjedt a többi egyetemre, valamint különböző kutatóintézetekre is. A diákok itt testközelből találkozhatnak a legfrissebb kutatásokkal. A szervezők évente kétszer szerveznek Szegeden konferenciát 250–300 középiskolai diáknak, ahová meghívják Nobel-díjas vagy nagyon elismert – magyar és nemzetközi – előadókat. Egy másik része ennek a programnak, hogy a területi bázisiskolák – ebből 14 van az országban – számára biztosít olyan kísérleti eszközöket, amik alapvetően nincsenek a középiskolai gyakorlatban, ugyanakkor a legújabb molekuláris biológiai kutatással összefüggő kísérleteket lehet elvégezni a segítségükkel. Hozzánk Komárom-Esztergom és Pest vármegyéből járnak az érdeklődő diákok, általában havonta egy alkalommal. Ha egy diák a biológiát választja hivatásának, a programot egyetemi szinten is tudja folytatni.

Gondolom, nincs olyan, hogy minden receptre fel van írva, és Ön csak „kisujjból” megtart egy órát. Vagy mégis?

Folyamatosan készülök az óráimra még ma is. Mindig másképpen kell tanítani, nem lehet ugyanúgy, mint tíz évvel ezelőtt, mert halálra unja magát a diák. Régebben még lehetett frontálisan tanítani, de manapság ez egyre kevésbé kivitelezhető. Sokat számít persze, hogy a már korábban összeállított dolgozatok segítségemre vannak, és az alapvető ismeretanyag mondhatni a fejében van, mégis, a mindennapos változásokra figyelni kell, és azok alapján meghatározni az órák felépítését. Az új NAT alapján a 12. évfolyamon megszűnt a biológiaóra, most már csak 9–10. osztályban kell tanítani, ami egyfelől könnyebbség, hiszen 12.-ben az érettségi miatt teher volt a tantárgy azoknak a diákoknak, akik

”...sokkal felkészültebbnek és biztosabbnak kell lennie a dolgában egy tanárnak ahhoz, hogy a középiskolai diákoknak leegyszerűsítse a tanulnivalót.”

nem szerettek volna biológiaérettségit tenni. Ám van hátránya is, mégpedig az, hogy ezzel csökkentek az óraszámok, illetve felbomlott az a struktúra, ami korábban tartanak ott a diákok, ahol biológiából, így az összefüggésekre nehéz rávezetni őket, hiszen nincsen meg az adott ismeretük adott témában.

A biológiát a 21. század tudományának tartja. Csak a biológiatanár beszél Önből, vagy valóban életünk bármelyik pillanatát képes áthatni ez a tudományág?

Az első válaszom az, hogy igen, a 21. század tudománya a biológia, persze ilyenkor az én rajongásom nyilvánul meg a biológia iránt. Nem vitatható el, hogy a kémiában és a fizikában is keletkeznek hallatlanul fontos új eredmények, de azokat a kutatási eredményeket nagyon nehéz a középiskolás szintre „lehozni”. A biológiával sem egyszerű a helyzet, itt leginkább olyan kauzális viszonyok figyelhetők meg, amelyeket a diákokkal könnyebben meg lehet értetni. Mindennapi dolgok köthetők a biológiához, amiről annak is hallania kell, aki jogász lesz vagy mérnök. Ilyen példa a PCR-diagnosztika, a DNS-ujjlenyomat vagy a lombikbébiprogram.

Hogyan képes valóban izgalmassá tenni az óráit, hogy a tudomány „menő” legyen?

Az új kutatási eredmények bemutatása – csúnyán szólva – eladhatóvá teszi a tudományt, ezzel együtt pedig a biológiát is. Azt külön kiemelném, hogy a diákok önmaguk teszik „menővé” a tudományt, ugyanis sok mindenről hallanak ők is, a közösségi média gyorsan eljuttatja hozzájuk a friss információkat, és úgy tűnik, valóban érdeklődnek mindenféle újdonság iránt. Ugyanakkor a közösségi médiát annyira nem érzem magaménak, az internetes források közül gyakran a – számomra megbízható – YouTube-videókra szoktam támaszkodni. Ugyan népszerű, és ott igazán „menő” lehet a tudomány, de a TikTok például a természettudomány számára nem a legpraktikusabb platform, hiszen gyakorlatilag a dezinformáció melegágya. Elég kontrollálatlan platformok vannak jelen a fiatalok életében, és abban biztos vagyok, hogy számukra az a legnagyobb kihívás, hogy megküzdjenek a dezinformációs problémákkal.

A népszerűsítésben ugyanakkor kihasználom a technika nyújtotta segítséget is, ezért különféle projektfeladatokat szoktam kiadni a diákoknak, amiket végezhetnek csoportban is, ezzel pedig még egymást is ösztönözhetik az egyéb ismeretek megszerzésére. Mivel a farszékben mindig ott van a telefon, így gyakran kis videókat szoktak készíteni, ahol valamilyen kutatási folyamatot örökítenek meg. Így pedig, ha nem is explicit módon, mégis sok háttértudást szereznek a diákok; ezt a tudást pedig használhatják majd az életükben.

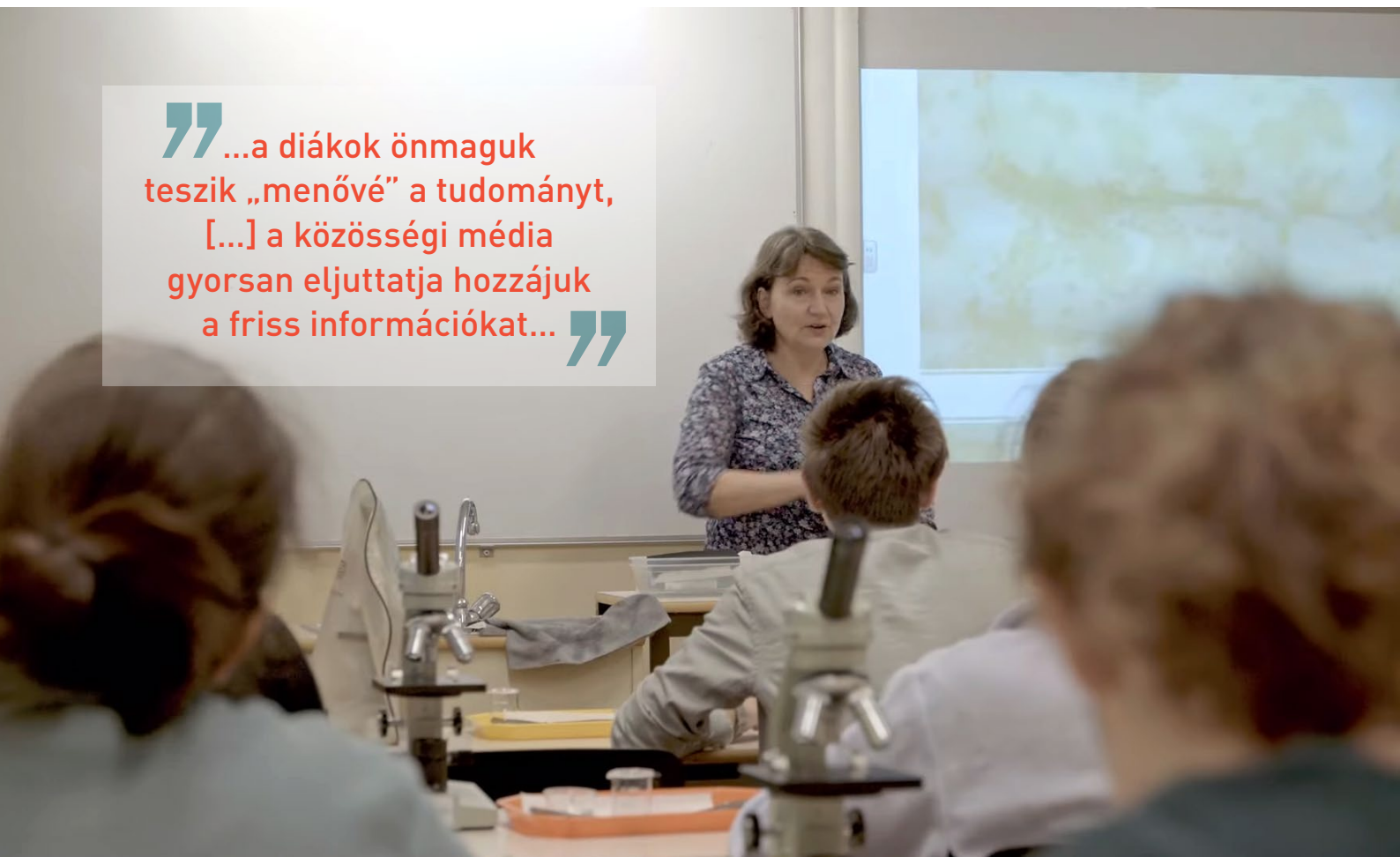

Bogsch Erikkel, a Richter Gedeon Nyrt. vezetőjével

”...igyekszem leginkább azt képviselni, [...] hogy egyszerre élmény legyen a tárgyam tanítása, de kellő figyelemmel legyek a diákok felé is.”

”...a diákok önmaguk teszik „menővé” a tudományt, [...] a közösségi média gyorsan eljuttatja hozzájuk a friss információkat...”

Világszerte azt a tendenciát figyelhetjük meg, hogy a természettudományos tárgyak iránti érdeklődés évtizedek óta folyamatosan csökken. Ön mit gondol erről, mi lehet az oka annak, hogy a diákok nagy része más iránt érdeklődik, vagy kevésbé foglalkoztatja őket például a biológia?

Globálisan valóban csökkenő tendenciát figyelhetünk meg a természettudományos tárgyak iránti érdeklődésben. Nemzetközileg is felismerték ennek a problémának a súlyát, így ismerek olyanokat, akik például Heidelbergben létrehoztak egy olyan kutatóbázist, ahol presszionálják a fiatalokat arra, hogy foglalkozzanak a tudományokkal, sokféle kutatótábort szerveznek számukra, konferenciákon vehetnek részt, vagy akár eljuthatnak híres laborokba is. Azt a példát szoktam emlegetni, hogy ha felnyitjuk egy Trabant motorháztetőjét, akkor egy egyszerű felépítésű motort láthatunk benne. Viszont manapság a legújabb autókban olyan motor van, amihez jobb, ha nem nyúl hozzá a laikus. Valami ilyesmi van a tudományokkal is; egyre bonyolultabbak, nehéz megérteni összefüggéseket, ezért sokan inkább másfelé fordulnak.

Az ember persze nem azért dolgozik lelkiismeretesen és hivatástudattal, hogy díjakat nyerjen, de természetesen ez újabbnál újabb inspirációkat ad. Milyen tervei vannak az elkövetkező évre?

Nagy tervem, hogy az osztályomat – akik jelenleg 10. osztályosok és biológia tagozatosok – elvigram egy sejtbiológiai táborba Gödöllőre. Ez nem az idej év, sokkal inkább a jövő évnek az egyik sarkalatos terve, várok még egy évet, hogy kicsit felnőttebbek legyenek. Idén a Szigetközbe szeretném elvinni őket egy ökotáborba. Továbbra is elhivatott vagyok, szeretnék nagyon sok diákot hozzásegíteni ahhoz, hogy bejussanak arra az egyetemre, amire vágynak. Sokan érettségiznek nálam emelt szinten, és szerencsémre – meg persze az ő szerencséjükre – kiemelkedő eredményeket szoktak elérni. Ezzel egyidőben pedig nagy izgalommal tölt el mindig a versenyfelkészítés, így továbbra is töretlenül segítem a tanulókat a jó eredmények elérésében.

Az Arany János Tehetséggondozó Program és a pozitív pedagógia összefüggéseinek vizsgálata a Gulyás Pál Kollégiumban

Interjú Bartáné Kolozsi Ilona intézményvezetővel

Az alábbi cikkben egy, az Arany János Tehetséggondozó Programban részt vevő iskola vezetője beszélt lapunknak a pozitív pedagógia megvalósításáról, a program eredményeiről, a pandémia alatti tantermen kívüli, digitális munkarendről és jövőbeli terveikről.

Szöveg: Horváth Réka

Hogyan értelmezi Ön a pozitív pedagógia fogalmát?

A pozitív pedagógia egy befogadó légkörű intézményt, nevelési gyakorlatot jelent, ahol mind a diákok, mind a dolgozók jól érzik magukat, testileg, lelkileg és pszichés értelemben egyaránt. A pozitív pedagógia tulajdonképpen a szeretve nevelést jelenti, ahol alkalmazkodunk a különböző egyénekhez, egyéniségekhez, ahol a dicséret és a különbözőségek elfogadása a motiváció legfőbb mozgatója.

Az intézmény Pedagógiai Programjában, illetve a kollégiumi programokon megjelenik a pozitív pedagógia szemlélete? Ha igen, hogyan?

Legfőbb célunk a gyermekközpontú, gondoskodó nevelés, a tanulmányi munka segítése, a tehetségek, egyéniségek sokoldalú fejlesztése, a diákok életben való boldogulásának segítése, megalapozása.

Személyiségfejlesztésünk elvei:

- Minden gyermek egyedi és megismételhetetlen, ezért fontos egyénre szabottan személyiségük kibontakozásának támogatása, segítése.
- Egyéni törődés keretein belül alaposan megismerhetjük a tanulók egyéni képességeit, családi hátterét, személyiségjegyeit, motivációját. Ezek fejlesztésében, kibontakoztatásában, gondjaik megoldásában számíthatnak a pedagógusok segítségére, tanácsaira.
- Csak értő kommunikációval nevelhetünk harmonikus személyiséget.

Célunk:

- reális önismerettel,
- kellő magabiztossággal,
- önmagával és környezetével harmóniában élő,
- kiegyensúlyozott, optimista,
- céltudatos diákok nevelése.

Hogyan történik a pozitív pedagógia szemléletének beépítése a kollégium mindennapjaiba? Tudatosan odafigyelnek arra, hogy a pozitív pedagógia szemléletmódja szerint végezzék a munkájukat, vagy általános értékek mentén szervezik az intézmény működését?

Intézményünk jellemzője a humanista, gyerekközpontú nevelési szemléletmód. Alapelvünk, hogy minden gyerek jó valamiben, ezt szeretnénk bennük is tudatosítani. Ennek érdekében mindenkinek személyre szabott feladatot adunk, és lehetőséget teremtünk arra, hogy sikerélményhez jusson, ki tudjon teljesedni.

Ehhez lehetőségek széles köre áll rendelkezésünkre: a tanulást segítő foglalkozások, a szabadidős foglalkozások, a kollégiumi gazdag program- és rendezvénykínálat, a hétköznapi élet feladatai egyaránt.

Sokoldalú tevékenységrendszerünkkel – például foglalkozási aktivitás, szervezési feladatok, szereplések, sport, önkiszolgáló tevékenység – lehetőséget biztosítunk a diákoknak arra, hogy több területen kipróbálják magukat, valamiben mindenki sikeresnek érezhesse magát.

Tanulószoba

Az egyéni és csoportos foglalkozások keretében is nagy hangsúlyt fektetünk az egyéni teljesítmények értékelésére, elismerésére, példaképek állítására.

A boldog diákok nevelésének feltétele, hogy jutalmazással motiválunk. A jutalmazási repertoárunk széles körű: ez lehet egy jó szó, dicséret, írásbeli elismerések fokozatai, programokon, kirándulásokon való részvétel lehetőségei, tárgyi jutalmak.

A kollégiumban jól működő elismerés/jutalmazó rendszer működik. Ez alapján a gyerekek jó kollégista, érdekes kollégista, kiváló kollégista, kiváló tanuló minősítési címeket kaphatnak.

Elvünk, hogy a jutalmazás, a jó szó, a megértés viszi előre a diákok fejlődését. Ezzel megalapozzuk önbizalmukat, ami későbbi sikeres és boldog életük kulcsa. Ezt mutatja a statisztikánk is, melyben a dicséretetek száma messzemenően meghaladja az elmarasztalások számát.

Az Arany János Tehetséggondozó Program kapcsán elért eredmények közül mire a legbüszkébbek, mi működik a legsikeresebben?

Az Arany János Tehetséggondozó Program kapcsán több tevékenységünkre is büszkék vagyunk. Ilyen pl.: a minden évben a Tóth Árpád Gimnáziummal közösen megrendezett országos *Szülőföldem szép határa* konferencia, a *Hívogató táborunk* a leendő AJTP-s diákok számára, a nagyon színes, élményekkel teli programhétvégék, kirándulások. A legnagyobb elégedettséget talán mégis az váltja ki belőlünk, hogy a kikerülő diákjaink szeretettel gondolnak vissza ránk, sikeresen teljesítenek a felsőoktatásban, megállják a helyüket az életben és a munka világában. Szívesen látogatnak vissza az intézményünkbe, és boldogan gondolnak vissza az itt töltött évekre.

Jelenleg mi okozza a legnagyobb kihívást, nehézséget az AJTP-vel összefüggésben?

A gazdagító programok megszervezésénél a tartalmas, kulturális, a tanulók érdeklődésére is számot tartó ki-

rándulások, programok szervezése mellett a regenerálódás, a közös aktív pihenés, lazító programok beiktatása a programokba.

Folyamatosan meg kell őriznünk a sikeres beiskolázást: ennek érdekében meg kell ismertetnünk az általános iskolai tanulókkal és szüleikkel a programot. Fel kell hívni a figyelmüket a program előnyeire, mert a szakképzés sok esetben vonzóbb számukra.

Milyen a kollégiumban az AJTP-s tanulók megítélése? Hogyan viszonyulnak hozzájuk a pedagógusok, kollégiumi nevelők és az egyéb osztálytípusban tanuló diákok?

A kollégiumunkra a befogadó légkör jellemző, melyet tudatosan alakítunk a közösségépítő programjaink során. Itt lehetőségük van a diákoknak arra, hogy együtt tevékenykedjenek, szerepeljenek, kiránduljanak, megismerjék egymást.

Egymás elfogadására nevelünk az önismereti foglalkozások és csoportfoglalkozások témáinak feldolgozása során.

AJTP-s tanulóink tisztelettudók, jól tanulnak, részt vesznek a közösségi programokon, beilleszkedtek, ezért megítélésükkel, befogadásukkal nem volt gond a kollégiumban.

Amellett, hogy a tehetséggondozó program működtetése során figyelembe veszik az AJTP alapelveit, célkitűzéseit, igazodva a helyi sajátosságokhoz és a pedagógusok, kollégiumi nevelők, illetve a tanulók érdeklődéséhez, van-e valamilyen specialitása az intézménynek, amire nagyobb hangsúlyt helyeznek, és ami megkülönbözteti Önöket az AJTP hálózat többi tagjától (például egészségfejlesztés, sport, művészeti nevelés)?

Saját elgondolás alapján motivációs szándékkal kidolgoztunk a kollégium AJTP-s diákjai számára egy értékelő pontrendszert. Ebben a fő szempontok a tanulmányi eredményhez, a foglalkozásokon való aktív részvételhez, a közösségi tevékenységekhez, a nyelvvizsgálóhoz, ECDL-vizsgálóhoz, a hiányszások számának csökkentéséhez kötődnek. Ennek alapján a diákok címetek, ösztöndíjat, jutalomkirándulást kaphatnak.

A mentális jóllét testi és lelki egészséget jelent. Kiemelkedő figyelmet szentelünk az egészségnevelésnek a mindennapi élet során, valamint a foglalkozások kapcsán is, de speciális rendezvénysorozatunk, az Egészségnevelési Napok már országosan is elismert jó gyakorlattá nőtte ki magát.

Nagy hangsúlyt fektetünk a gazdagító programok megszervezésére, a tartalmas, kulturális, a tanulók érdeklődésére is számot tartó kirándulások, programok szervezésére. Hagyománnyá vált nálunk, hogy minden 9. évfolyamos diákot elviszünk az Országgházba, és a közösségépítés érdekében az AJTP-s tanulók minden évben közösen ellátogatnak egy történelmi emlékhelyre.

Milyennek ítéli az iskolával való együttműködést?

A kollégium és a Tóth Árpád Gimnázium együttműködése zökkenőmentes, támogató. A két intézmény kapcsolattartása folyamatos vezetői és csoportvezetői, osztályfőnöki, szaktanári szinten is. Közös nevelőestületi, nevelési értekezleteket tartunk, közös rendezvényeink vannak. A program egyes elemeit a középiskola és a kollégium között megkötött együttműködési megállapodás alapján közösen szervezzük. Az iskolai és a kollégiumi pszichológus együttműködik a mentális problémákkal küzdő tanulók segítésében. Az iskolai pedagógusokkal kölcsönösen meghívjuk egymást az intézmények rendezvényeire, ez segíti a pedagógusok közötti jó viszony további építését, illetve lehetőséget ad arra, hogy a tanárok a diákokat a megszokottól eltérő szituációban is megismerjék.

A koronavírus miatt kialakult járványügyi helyzet hogyan változtatja/változtatta meg az oktatás, nevelés folyamatát?

A járványügyi helyzet, a jelenléti oktatás hiánya nagy kihívás elé állította mind a diákokat, mind a pedagógusokat. A 21. század jellemzője a minél gyorsabb alkalmazkodás a változásokhoz. Szerencsére az átállás, az új helyzet megoldása sikeresen megtörtént. A kollégiumi oktatás-nevelés több fórumon keresztül valósult meg. Létrehoztuk a kollégium Drive felületét, amin keresztül a diákok minden tananyagot, foglalkozási tartalmat azonnal el tudtak érni. A személyes kapcsolattartásra, az egyéni, csoportos korrepetálásokra online felületeken került sor. Ezekhez általában a Messenger, Skype, Facebook-csoport, Google Meet felületeket használták a tanárok. A személyes kapcsolatok, a megszokott napi-

A programról

Az Arany János Tehetséggondozó Program keretében lehetőség nyílik arra, hogy a hátrányos helyzetű tehetséges gyerekek olyan középiskolákban, kollégiumokban tanuljanak, nevelődjenek, amelyek célul tűzték ki a tehetséggondozást és a felsőfokú tanulmányokra való eredményes felkészítést.

rend hiánya sok diáknál okozott bizonytalanságérzést, mentális problémákat. Az iskolai jelenléti oktatás hiánya szintén okozott nehézségeket a diákoknak. Ezért a kollégiumi tanárok munkájára, hátránykompenzálásukra, tanácsaikra és támogatásukra nagy szüksége volt a tanulóinknak. Intézményünkben az Arany János Tehetséggondozó Program keretében foglalkoztatott iskolapszichológus online segítette a tanulókat a digitális oktatás ideje alatt.

Hogyan szeretnék növelni a program hatékony megvalósulását? Milyen rövid- és hosszú távú tervek, célkitűzéseik vannak?

Szeretnénk eleget tenni a programban vállalt kötelezettségeinknek, a digitális oktatásban is működtetni az AJTP tehetséggondozási feladatait, támogatni a tanulókat az új feladatokban való sikeres helytállásban.

Célunk a program hosszú távú fenntartása, a sikeres beiskolázás, valamint a program folyamatos gazdagítása, tartalmi megújítása, az új kihívásokhoz való igazítása.

A Gulyás Pál Kollégium épülete

A Kelet-Mecsek Mozaik projekt rövid bemutatása

Szöveg: **Nyisztor Judit**, tanító, Bólyi Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola

Nyisztor Judit vagyok, a Bólyi Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola tanítója. Az általam kidolgozott projektet a 2021/2022-es tanévben vezettem be saját osztályomban, az akkori 4.a osztályban. Összetételét tekintve meglehetősen változatos képet mutatott az osztályközösség, ugyanis sajátos nevelési igényű, beilleszkedési-, tanulási-, és magatartási nehézség diagnosztizált, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, érzelmileg súlyosan elhanyagolt, mozaikcsaládban vagy egyszülős családban nevelkedő, egzisztenciális bizonytalanságban élő, családok átmeneti otthonában élő gyermekek alkották az osztályt. A 17 fős osztályból 6-an éltek rendezett családi körülmények között. Ráadásul három év alatt én voltam a harmadik osztályfőnökük. A tanulói sokféleség, a neveltetésből adódó különbségek, a szociális éretlenség, a szociokulturális háttér különbözősége, a figyelem, a koncentráció és a feladattartás gyengesége, az együttműködési készség alacsony szintje, a fluktuációból adódó állandóan változó osztályközösség, mind-mind akadályozó tényezői voltak a tanítási-tanulási folyamat hagyományos tervezésének. Mindezek együttesen indokolták a Kelet-Mecsek Mozaik projekt bevezetését.

Korábban a hagyományos módszerek alkalmazása nem hozta meg a várt eredményeket, így más, célravezető módszerek igénye merült fel bennem. (Itt már szándékosan térek át a jelen idő használatára, ugyanis a projektsorozat folytatódik tovább, nem állt meg az elmúlt tanévben.)

A Kelet-Mecsek Mozaik projekt megvalósítása során sok esetben természeti környezetbe ágyazódik a tanítási-tanulási folyamat. A Kelet-Mecsek ismert kirándulóhelyeinek, jelentősebb túraútvonalainak, településeinek bejárásával megismerkedünk a környék természeti, növénytani, állattani, víztani, kőzettani, történelmi, kultúrtörténelmi, vallástörténelmi, tájképi értékeivel. (Az életkori sajátosságok figyelembevételével.) A természeti környezetben történt közvetlen tapasztalatszerzést követően osztálytermi körülmények között dolgozzuk fel a megszerzett ismereteket. Mivel iskolánkban kiemelt fontosságú a német nemzetiségi nyelvoktatás, a német nemzeti kultúra megismerése és a hagyományok ápolása, így ez is a projekt részét képezi. Az projekt a tantárgyak közti koncentráció lehetőségét is magában hordozza. A tantárgyi integráción túl az információs és kommunikációs technológiák (IKT) használatának kiterjesztése, illetve a tanulók digitális kompetenciájának fejlesztése is célként jelenik

meg. A tudástartalmak bővítésén túl például kreatív és gasztronómiai programok, játékok, sport színesítik a tanítást. A multiszenzoros tapasztalatszerzés megkönnyíti a megismerési folyamatot, valamint az ismeretsajátítást, főleg a tanulási nehézségekkel küzdőknek, egyben lehetőséget teremt a kiemelten tehetséges diákok tehetséggondozására is.

Fontos cél a fenntarthatóságra nevelés. Minél korábban ráirányítjuk gyermekeink figyelmét a természet szeretetére, megismerésére, annál valószínűbb, hogy környezetüket óvó, felelős felnőttekké válnak. A szemléletformálás már itt, alsó tagozatban el kell, hogy kezdődjön!

A projektpedagógia elméletének és módszertanának integratív szemléletű alkalmazása várhatóan hatékonyabbá, eredményesebbé teszi a tanulást. Ezen kívül élménypedagógiai elemeket, storyline módszert és kooperatív technikákat is alkalmazok a tervezési tevékenységem során, elősegítve ezzel a szociális kompetenciák fejlesztését, amelyek az előző osztályomban prioritást élveztek. Pedagógiai szempontból az említett projekt módszertani megújulást és széles körű interdiszciplináris szemléletet feltételez.

A projekt lebonyolításához szükséges a megfelelő személyi feltételek biztosítása. Egyrészt azon kollégáim segítségére számítok, akik kompetensnek a projekthez kapcsolódó témákban, például földrajz, biológia, történelem, testnevelés szakos nevelők, másrészt a gyermekkíséret biztosításában a pedagógiai asszisztensek munkája is elengedhetetlen.

A projekt sikeres megvalósítása miatt fontos a külső kapcsolatok felkutatása és építése. A szakmaiság biztosítása érdekében régészt, író, gombaszakellenőrt, fazekast, néptáncoktatót is bevonunk.

Iskolánk eszközellátottsága kiváló, IKT-eszközök, szemléltetőeszközök, applikációk jó minőségben és megfelelő mennyiségben állnak rendelkezésre. A Kelet-Mecsek Mozaik projekt keretén belül az itt élő nemzetiségek ételét is elkészíthetjük, ugyanis iskolánk jól felszerelt tankonyhával rendelkezik. A tantermen kívüli oktatás a természetben zajlik majd, aminek nincs nagy eszközigénye. Az utazás az intézmény saját iskolabuszával megoldható.

Az általam bevezetett és folytatni kívánt projekt illeszkedik a *Nemzeti Alaptanterv*hez (*Nat*). Az aktív tanulás fontosságával kapcsolatban az alábbiakat írja a *Nat*:

„Az aktív tanulás a tanulóknak a tanulási tevékenységekben történő részvételét hangsúlyozza. A tanulási tevékenység legfőbb célja olyan tanulói kompetenciák fejlesztése, amelyek lehetővé teszik az ismereteknek különböző helyzetekben történő kreatív alkalmazását. A tevékenységekre épülő tanulószervezési formák segítik a tanulókat a tanulási eredmények által kijelölt ismeretek megszerzésében, és ezen keresztül a kompetenciák fejlesztésében.” (Nat, 2020. 293. o.)

A tanulók tanulási tevékenységeiben való aktív részvétele kulcsfontosságú, ezért ennek előmozdítása érdekében a pedagógusoknak mindvégig a tevékenységközpontú tanulószervezési formákat kívánatos előnyben részesíteniük. A tanulás társas természetéből adódó előnyök, a differenciált egyéni munka adta lehetőségek kihasználása, valamint a párban vagy csoportban végzett kutatásalapú, felfedező, tevékeny és jól szervezett együttműködő tanulás támogatása szintén hozzájárul a korszerű tanulási környezet megteremtéséhez. (Nat, 2020. 294. o.)

A projekt várható következményei az ismeretek bővülése, a szűkebb környezet megismerése. A sajátos nevelési igényű tanulók lemorzsolódásának megelőzése a tapasztalati úton történő aktív tanulás lehetőségeinek a kiszélesítésével. A tehetséges tanulóknak jó kiindulópont ismereteik további bővítéséhez. A változatos kooperációt igénylő munkaformák alkalmazása során az együttműködési és kommunikációs készség fejlődése, amely várhatóan a szociális kompetencia fejlődését is előmozdítja. Mindezekon túl remélhetőleg rengeteg élménnyel gazdagodnak a tanulók.

A tervezett projekt megfelel a multiszenzorialitás, az örömalapú tanulás (Gyarmathy, 2019) a társakkal való aktív és közös cselekvésben megvalósuló tevékenységközpontú tanítás feltételeinek.

A Kelet-Mecsek Mozaik projekt több éven keresztül átívelő projektsorozat, itt ennek négy, már megvalósult alprojektjét osztom meg a kedves kollégákkal, vázlatos formában.

I. alprojekt: „Hegyek csúcsán, völgy olében...” – Máré-vár (Várvölgy)

1. Tantermen kívüli feladatok

a) Máré-vár meglátogatása:

- A „várapitány” ismertetőjének meghallgatása a vár történetéről, építéséről; várkút megtekintése.
- A vár kiállításainak megtekintése: Vártörténeti részleg, Legendárium.
- Videófilm és drónfelvétel megtekintése.

b) Gyalogtúra a Várvölgy ismert túraútvonalán (piros sáv):

A túraútvonalon feladatok elvégzése csoportokban:

- Bemutakozom...!
Ki vagyok én? Mit mondtam magamról? A Várvölgy növényvilágának megismerése (előre kihelyezett ismertető az adott növényekhez).

- Ki lakik itt? A Kelet-Mecsek állatvilágának megismerése (előre elhelyezett kártyák, „lábnyomok” segítségével).
- Ki járt itt? Kódolj! Az itt élő nagyvadak képei, lábnyomaik, illetve róluk szóló leírás „összeillesztésének” segítségével kódfejtés.
- Forrásvízvizsgálat (a turistaútvonalon lévő 6 forrás vizsgálata).
- Mi nem való az erdőbe? (Előre kihelyezett, oda nem illő tárgyak felfedezése.)
- Erdei kincsek gyűjtése: levelek, fakéreg, gallyak, kavicsok, termések (későbbi felhasználásra).

2. Tantermi feladatok:

- a) Tablet segítségével rákeresés a vár történetére, képek keresése.
- b) Feladatlap kitöltése a vár történetéről szerzett információk felhasználásával.
- c) A Máré-vár legendájának megismerése – szövegértő feladatlap megoldása ezzel kapcsolatosan.
- d) Saját mese megalkotása, avagy a 4.a meséje a Máré-várról.
- e) Gasztronómiai feladat: hamuban sült pogácsa készítése.
- f) Kreatív feladat: a vár makettjének elkészítése gyurmából.

II. alprojekt: „Erdő mélyén, falu szélén...” – Óbánya–Óbányai-völgy–Kisújbánya

1. Tantermen kívüli feladatok

a) Óbánya

- Faluséta: sváb építészet megfigyelése
- Német Nemzetiségi Tájház meglátogatása: sváb népviselet, óbányai fazekasság története, üveggyártás emlékei, régmúlt használati tárgyai, a falu helytörténeti gyűjteményének megtekintése. (*Heim Péterné kalauzol minket.*)
- Római Katolikus Templom megtekintése: helyi hitélet múltja és jelene, templom védőszentje. Ima a templomban. (*Heim Péterné kalauzol bennünket.*)

b) Óbányai-völgy:

- Fokozottan védett természetvédelmi terület jelölése.
- Az Óbányai-völgy természeti szépségeinek felfedezése: a táj felszínének feltérképezése, növény- és állatvilágának megfigyelése (különös tekintettel a védett gímpáfrányra, a bükkerdő jellegzetességeinek megfigyelésére – fényviszonyok, aljnövényzet).
- Pisztrángos-tó megtekintése, valamint a benne lévő pisztrángok megfigyelése, megismerése.
- Bodzás-forrás megtekintése; vízvizsgálat (víztisztaság, szaga, íze).
- Csepegő-szikla megtekintése, nevének eredete.
- Ferde-vízesés megtekintése – rövid ismertető a kialakulásáról.
- *Péceli Endre* emlékkövének megtekintése. Ki volt ő?
- A látvány megörökítése fotózással (telefonnal hozhatnak a gyerekek erre a célra).
- Gyalogtúrák alkalmával tájékoztatói gyakorlatok (turistajelzések, térkép segítségével)
Kéktúra – *Rockenbauer Pál*.

c) Kisújbánya

- Kisújbánya története, lakosságának alakulása
- Béke-forrás
- Ipartörténeti emlék: járgányos cséplőgép megtekintése. Mire használták?
- Szent Márton-templom megtekintése

d) Cigány-hegyi kilátó

- Séta a Cigány-hegyi kilátóhoz, a mecseki panoráma megtekintése (Zengő, Hármashegy, Misina-TV torony)

Visszaúton: JÁTÉK az óbányai futballpályán

2. Tantermi feladatok:

- a) Szövegértési feladatlap kitöltése: Óbányai-völgy, túra a Keleti-Mecsek legromantikusabb völgyében.
- b) Nyelvtan: a túra során előkerülő személynevek, földrajzi nevek helyesírásának áttekintése, helyesírási szójegyzék összeállítása, gyakorlása másolással, tollbamondással.
- c) Óbányai-völgy meséjének közös megalkotása
- d) Matematikai feladatlap: szöveges feladatok hosszúságméréssel kapcsolatosan, átváltások.
- e) Kreatív feladat: pisztráng készítése papírmozaikból (krepp-papírból)

III. alprojekt: Kárász, a Mecsek „kapuja”

1. Tantermen kívüli feladatok

- a) Német táncház *Wéber-Heil Adrienn* vezetésével A Der Spielmann c. táncot tanította be a 4.a osztály tanulóinak.
Helyszín: Rónai István Községi Ház, Kárász
- b) Író-olvasó találkozó *Burghardt Klárával*
Burghardt Klára a Kelet-Mecsek egyetlen német írója, illetve költője. Életműve rendkívül gazdag. Az író-olvasó találkozón az író magyar és német nyelven beszélt gyerekkoráról, műveiről, arról, hogyan lett író, majd *Das Häuschen und das Mäuschen* című gyermekkönyvéből olvasott fel verseket, lefordította őket, illetve a versek megszületésének körülményeiről mesélt. Klára közvetlen stílusával, humorával, érdekes történeteivel folyamatosan fenntartotta a hallgatóság figyelmét.
Helyszín: Rónai István Községi Ház, Kárász
- c) *Mezei Ottó* fazekasmester meglátogatása
Helyszín: Mezei Ottó fazekasműhelye, otthona.
  - Mezei Ottó fazekasmester meglátogatása.
  - Mezei Ottó rövid előadása a mesterségről (felhasznált anyagok, eszközök, korongozás bemutatása).
  - Saját 600 (!) darabból álló kerámiagyűjteményének bemutatása.
  - Német Nemzetiségi Szoba megtekintése, régi használati és dísz tárgyakhoz kapcsolódó történetek meghallgatása.
  - Kreatív program: ismerkedés az agyaggal, korongozás – tálka készítése.
  - Sváb népviseletgyűjtemény megtekintése.

- Mezei Ottó szövessel is foglalkozik. Szövőszékkel való szövés bemutatása.

2. Tantermi feladatok

- Fazekassággal, népviseletekkel kapcsolatosan hallottak átbeszélése.
- Kiállítás: népviseletekből, kerámiákból, valamint elkészített munkáinkból. (A kiállítás anyagát Mezei Ottó bocsátotta rendelkezésünkre.)
- Gasztroprogram: wasserspatzen sütése az iskola tankonyhájában. (Ez egy tipikus sváb sütemény.)

IV. alprojekt: Püspökszentlászló, avagy „ékszerdoboz” az erdőrengeteg szívében

1. Tantermen kívüli feladatok

Csoportokban dolgoztak a gyerekek. Minden csoport kapott egy **Sétálólapot**, azon feladatok, útmutatások találhatóak a kitöltésre vonatkozóan. Végig kellett járniuk az arborétumot és a falu egy részét. A Sétálólapokon lévő kérdéseket csak akkor tudták megválaszolni, ha figyelmesen haladtak. A válaszok, feladatmegoldások a faluban elhelyezett táblákon, képeken, emlékműveken találhatóak meg. (Például: Ki volt a kert őre?, Hány kilométer innen a Zengő-hegy?, stb.)

A Sétálólapon található feladatok:

- Szövegértés feladatlap: Püspökszentlászló története, *Szent László* legendája.
- Püspökszentlászlói arborétum megtekintése: Növényleltár készítése. A Kelet-Mecsek védett növényeinek, állatainak „megkeresése”. (Itt előre kihelyezett képek, valamint az arborétumban kihelyezett táblák segítették a gyerekek munkáját.)
- Feladatok az arborétum fajaira vonatkozóan (pl: kéreglenyomat készítése zsírkkrétával, gyűjtőmunka).
- Szent László-szobor, templom megtekintése: történetével, méretével, oldalán lévő római számokkal kapcsolatosan matematikai (számolási) feladatok.

- Ének-zene: madarakról, fákról szóló dalok gyűjtése, bemutatása a kísérő nevelőknek.

- Mit súgnak a fák? Öleld meg – mit érzel?

2. Tantermi feladatok

A megszerzett ismeretekkel kapcsolatos feladatlapok kitöltésének ellenőrzése, hiánypótlás: szövegértés, matematika, természetismeret.

A Kelet-Mecsek Mozaik projekt folytatódik ebben a tanévben is. Mivel most 1. osztályban lettem osztályfőnök, más módon történik a megvalósítás. Az életkori sajátosságokból adódóan inkább a mesék világába merülve, azokba ismereteket csempészve, játékosan ismerkedünk a Kelet-Mecsekkel, a storyline módszer alkalmazásával. Ez azonban még a tervezés fázisában van.

Felhasznált források:

Gyarmathy Éva: Öröm és boldogság az iskolában. In: *Új Pedagógiai Szemle*, 2019. 9–10. sz.

Nemzeti alaptanterv. *Magyar Közlöny*, 2020. évi 17. szám 293. o.

Nemzeti alaptanterv. *Magyar Közlöny*, 2020. évi 17. szám 294. o.

Lehoznám neked a Holdat

Milyen bölcsődét, óvodát, iskolát válasszunk egy SNI-gyermek számára?

Szöveg: **Vertike Anett**, tanító, fejlesztőpedagógus (Cserepka János Magyar–Angol Két Tanítási Nyelvű Baptista Általános Iskola, Gimnázium, Sportiskola, Technikum, Szakgimnázium és Szakképző Iskola, Pécs)

Tanító, fejlesztőpedagógus és háromgyermekes édesanya vagyok. Idősebb fiaim ikrek, három lombikprogram után, 38. hétre egészségesen jöttek a világra. Az orvosok véleménye az volt, hogy spontán úton esélyem sincsen teherbe esni. Nem így lett...

Legkisebb gyermekem, Zalán, csodaként érkezett az életembe. A 36. héten ugyan szükség volt a szülés beindítására, de semmi probléma nem merült fel. Nyugodt, kiegyensúlyozott kisfiú volt. Nem sírt, nem panaszkodott, csak mosolygott, ahogyan a mai napig teszi. Legelőször azt vettem észre, hogy testvéreihez képest igencsak hajlékony, azonban szinte semmit sem mozog még fél évesen. A család elhessegette az aggodalmamat, mondván, szakmai ártalom, hogy a saját gyermekemnél is keresem a fejlesztendő területeket. Egyéves volt, amikor határozottan láttam már, hogy testvéreihez képest jócskán le van maradva. A fejét nem tartja, nem kúszik, nem mászik. Szakemberhez fordultam, ahol megerősítették az aggodalmamat. Itthon kezdtünk el fejlesztő feladatokat, mozgássorokat végezni, de nem működött. Zalán bezárkózott számomra. Később jöttem rá, hogy ő csak azt látta, valami olyat várok el tőle, amire nem képes, tehát úgy vélte, nem fogadom el.

Bekerültünk a korai fejlesztő rendszerbe. Itt derült ki, hogy igazán nagy a probléma. A mozgásfejlődés késése mellett értelmileg is vissza van maradva. Ekkor már elváltam, illetve visszamentem dolgozni, így segítséget kellett igénybe vennem, hogy Zalán eljusson a fejlesztésekre. Az autizmus diagnózisa ekkor még nem hangzott el.

Bölcsődét kerestem. A fő szempont az volt, hogy kisfiam helyben megkapjon minden szükséges fejlesztést, és szerető, elfogadó közegbe kerüljön. Két ilyen intézmény volt Pécsen, de az SNI-férőhelyek telítve voltak, a többi pedig határozottan elutasított az SNI-papírt látva. Nem volt más választásom, személyesen kerestem fel az egyik bölcsődét. Két és fél éves volt, amikor elkezdtük a beszoktatást. Az autizmussal élők egyik jellemző tulajdonsága, hogy személyekkel, sokszor családtagokkal sem alakítanak ki szoros kötődést. Nálunk is így volt ez. Jelezttem a nevelőnek, hogy nálunk sajnos nincs szükség a szokásos beszoktatással járó procedúrára, mert Zalán nem kötődik. Ekkor ért az első meglepetés. *Erzsike néni*, a gondozó, mikor szembesült ezzel, úgy

vélte, akkor meg kell fordítanunk a folyamatot. Nálunk a beszoktatáskor a kötődés kialakítása lesz a cél. Míg más szülők azért hagyták rövidebb időközökre a csoportszobában a gyermeküket, hogy az megszokja a távollétüket, addig én azért tettem, hogy hiányérzet alakuljon ki a kisfiamban. Működött, és ezért a mai napig hálás vagyok, hiszen valaki felfigyelt a problémánkra, és talált rá megoldást. Zazi ekkor még nem járt, állni is csak nehézkesen tudott. 3 hónap vízben végzett mozgásfejlesztés után, melyet a gyermekneurologián receptre írtak fel számunkra és a bölcsődében helyben kapott meg, elindult. Az odafigyelésnek a dadusok részéről további eredményei is lettek. Kinyílt, érdeklődővé vált, szorosan kezdett kötődni hozzám, és Erzsike néniért is rajongott. Ez a mai napig így van, mert egy életre szólóvá vált a kapcsolatuk.

Óvodát öt éves korában kezdtem el keresni számára. Hiába volt szakvéleményünk, a pedagógiai szakszolgálat nem tudott segíteni. Velük jó és rossz tapasztalatunk is volt, bár kezdetben inkább csak rossz. Tisztában voltam a fiam lemaradásával a kortársaihoz képest. Tudtam, hogy instabil a járása, nem beszél, gyenge fizikumú és értelmileg is sérült, de nem voltam hajlandó feladni, vagy lemondani arról, hogy a társadalom részévé váljon. Egyre inkább látszódott, hogy ő is tisztában van a „másságával”. Esténként általam kitalált meséket mondtam neki, melyeknek egy olyan kisfiú a főhőse, aki olyan csoda, hogy csak nagyon szerencsés szülők-höz érkezik meg. Attól csoda, hogy más, mint a legtöbb gyerek. Csillogó szemekkel hallgatta, és kezdte elfogadni, hogy nem számít, mit gondol a környezete. Nem kell foglalkozni a furcsa mozgására, mozdulataira megjegyzést tevőkkel.

Ekkor kezdődött nála a robotmánia. Képes volt egy zsúfolt bevásárlóközpont közepén robottá változni és úgy is viselkedni. Magában motyogott, külön világot alkotott. Nekem is nehéz volt nem foglalkozni a környezetünkkel, de tudtam, hogy nem szeretném, hogy kizárjon a világból. Elfogadtam, hogy egy „fél robot” kisfiam van. Az óvodát ismét sikerült szerencsésen megválasztanunk. *Erika és Éva néni* folytatta a bölcsődében elkezdett munkát. Befogadó és elfogadó közegbe kerülünk egy vegyes csoportban. *Sanyi bácsi*, a logopédus ekkor lépett az életünkbe, az óvodának köszönhetően. (A szakszolgálat a logopédushiányra hivatkozva nem írt elő logopédiai fejlesztést, pedig Zalán már betöltötte az 5. évet, és nem beszélt.) Sanyi bácsi lett a bálványa. Ő mondta ki először, hogy nem lát igazán értelmi lemaradást. Igaz, hogy Zazi nem beszél, de reagál a humorra, csillognak a szemei a feladatok közben. Ezt videóra is vette nekem. Ekkor már hangokat formált, majd lassan rövid szavakat is. Itt talált első barátjára, *Bálint*ra, aki olyan figyelemmel, kedvességgel fordult felé, ahogyan csak egy gyerek tud. Járt külön tornára, hittanra, és nem az én noszogatómra, hanem mert szeretett volna. Jól érezte magát abban a közösségben.

8 évesen – bár nem éreztem még késznek őt a feladatra – iskolát kellett választanunk. Mivel én is integráló iskolában dolgoztam, így egy kisebb, falusi intézményt választottam a számára. Felmerülhet a kérdés, hogy miért nem a munkahelyemen íratam be. A célom

” Mit mond a fejlesztőpedagógusi énem? Egy gyereket a családjában és az őt körülvevő személyek formálnak leginkább. Szakemberként csupán hozzájárulhatunk, segíthetjük a fejlődés menetét, ütemét. Minden korosztálynak fontos a mese, de leghasznosabb az anya meséje. ”

ugyanaz volt, mint a testvéreivel, hogy ki tudjon bontakozni, megtanulja érvényesíteni magát az én jelenlétem nélkül. Olyan iskolát találtunk, ahol tanév végén könyvet kapott az egész éves mosolyáért, és hogy szint vitt az életükbe. Első tanév végén kértem, hogy évet ismételhessen. Közben számos szakkörre beiratkoztam, pedig kommunikálni csak szavak szintjén tudott. Egyvalamit viszont láttam. Bármilyen sok is a befektetett energia a tanító néni részéről, Zalán nem fejlődik. Külön, állandó figyelem szükséges számára ahhoz, hogy megtanuljon írni, olvasni. A második évet ezért egy speciális iskolában kezdtük el. Itt már nem ő volt a különleges kisfiú. Egy a többiek közül, akit folyama-

tosan motiválnak, megkapja a szükséges fejlesztéseket, miután nehezen, de a logopédia is rákerült a papírjára. Jó helyen van, ismét. Mosolyogva megy iskolába, és jön haza. Barátai vannak, és szinte nem is iskolában, hanem egy családként működő közösségben van.

Mi a tanulság? Nem szabad feladni! Keresni kell! Minden gyerek számára van a világban egy Erzsi, Erika, Dóra néni vagy Sanyi bácsi.

Vannak-e félelmek? Igen. Voltunk úgy kórházban, hogy nem tudtam, túléli-e. Nem tudom, képes lesz-e önálló életet élni. Nem tudom, mit hoz a jövő. Egyet tudok. Én és a testvérei itt leszünk neki, mert hálásak vagyunk a sorsnak, hogy egy csodát kaptunk ajándékba.

Zalán most 12 éves, negyedik osztályos. Zavarban van, ha mások előtt kell beszélnie, mert az artikulációja erősen hibás. Jár, szalad, pedig nagyon régen azt mondták, nem fog. Felismeri a betűket, szavak szintjén olvas, szereti a matekot. Az ételek között erősen válogat, nem eszi meg a rágós dolgokat. Nem szereti a tömeget, a hangzavart, viszont engedi, hogy feszegessük a határait. Imádja a vizet, a robotokat és a családját. Szavakkal nem lehet elmondani a hozzám fűződő viszonyát. Én vagyok számára a világ és a biztonság. Felszabadult, igazi csibész, ha velünk van. Egy dolog miatt: tudja, hogy ÖNMAGA lehet.

Mit mond a fejlesztőpedagógusi énem? Egy gyermeket a családja és az őt körülvevő személyek formálnak leginkább. Szakemberként csupán hozzájárulhatunk, segíthetjük a fejlődés menetét, ütemét. Minden korosztálynak fontos a mese, de leghasznosabb az anya meséje. Egy fejlesztő feladat csupán egy a sok közül, de ha ez beépül a napi játékba, akkor már nem rutin, hanem boldogság társul hozzá. A félelmeket, gátlásokat, amit egy SNI-gyermek cipel nap mint nap, oldhatja egy terápia, de igazán feloldani a család tudja. Nekünk kell tudni elfogadni, és akkor ŐK is elfogadják majd önmagukat. Nem hibásak, csupán mások, nem átlagosak. Sokszor bizonyos dolgokban jobbak, tehetségesebbek, mint mi, átlagos emberek vagyunk. Nem csupán tanítanunk kell őket, hanem tanulni is tőlük.

Mozgásfejlesztés

„Mozgásterápiára/mozgásfejlesztésre akkor van szükség, ha az adott gyermek/fiatal/felnőtt mozgásfejlődése hiányos, visszamaradott, nem megfelelő; idegrendszeri problémával rendelkezik (tanulási zavar, beszédprobléma, hiperaktivitás, figyelemzavar stb.); valamilyen ortopédiai vagy belgyógyászati problémával rendelkezik; izomzati és/vagy ízületi gondokkal küzd; általános erőnlét, teherbíróképesség, közérzet javítására szorul (első sorban időskorban); sérülést szenved. A mozgásterápia kizárólag akkor hatékony, ha a gyakorlatokat többször, akár minden nap ismétlik, függetlenül a vezetett tevékenységtől. Ehhez gyermekkorban gyakran szülői felügyeletre van szükség, illetve fontos megjegyezni, hogy a legalapvetőbb szerek beszerzése többnyire hatékonyabbá teszi a terápiát. Magyarországon a mozgásterápia számos típusa és módszere megtalálható, legjelentősebb részük az idegrendszer más-más területeinek mozgáson keresztül történő stimulálásával éri el célját. Ezek a mozgásprogramok szolgálhatják a tanulási nehézségek oldását, a beszéd, a figyelem és a koncentráció fejlesztését, a finommotorika javítását stb. Emellett minden esetben cél az ortopédiai problémák kialakulásának megelőzése és elsődlegesen az egészséges életmódra nevelés.”

(Forrás: <https://docplayer.hu/179480914-Mozgasterapia-oktatasi-segedanyag-dr-bosnyak-edit-efop.html>)

Akik a módszertant alakítják a gyerekekhez

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Iskola Alapítványa jelenleg 17 intézmény fenntartója. Nem a gyereket igazítják a pedagógiai programhoz, hanem a módszertant alakítják a körülményekhez azért, hogy hatékonyabban tudjanak segíteni a Magyarország leghátrányosabb helyzetű településein élő diákjaiknak. **Thaisz Miklóssal**, a kuratórium elnökével beszélgettünk munkájukról és az Aktívan az osztállyal program megvalósulásáról.

Szöveg: **Vágóné Ugró Szilvia** | Fotó: MMSZ Iskola Alapítvány

Aktívan az Osztállyal – kirándulások

Hogyan kapcsolódik a Magyar Máltai Szeretetszolgálat munkája a közneveléshez?

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat (MMSZ) egy karitatív szervezet, amely a szociális szférában tevékenykedik, és több mint 20 éve foglalkozik iskolákkal, óvodákkal, köznevelési intézményekkel. Az első iskolája egy óbudai szakképző iskola volt. A szervezet kezdetben arra kereste a választ, hogy mi legyen azokkal a lányokkal, akiket nem vettek fel sehová középiskolába. Megoldásként hozta létre az óbudai háziasszonyképző intézményt. Ezt követően született az ötlet, hogy munkaerő-toborzás szempontjából sem rossz, hogyha a sze-

retetszolgálat iskoláiban szociális gondozókat, ápolókat képeznek, akik majd később a szolgálat intézményeiben is el tudnak helyezkedni. Jelenleg az ország legszegényebb területein működik a *Felzárkózó Települések Program*, amely ezen települések komplex felzárkózását támogatja. Az utóbbi években az iskola alapítvány elsősorban ezeken a településeken vett át általános iskolákat, óvodákat, a nagyobb városokban középiskolákat; Budapesten, Dombóváron, Gyöngyösön, illetve Devecseren is hoztak létre iskolát a vörösiszap-katasztrófa után. Jelenleg 17 intézmény fenntartója a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Iskola Alapítvány.

Aktívan az Osztálytal – kirándulások

Mesélne az MMSZ Iskola Alapítványának létrejöttéről és elveiről?

Ez az alapítvány 2001-ben jött létre, de az intézményeink száma 2010 után kezdett jelentősen gyarapodni, jelenleg is több intézmény átvétele van folyamatban. Azért is kezdett az MMSZ iskolafenntartásba, mert az volt a tapasztalata, hogy a nagyon kicsi településeken – gondolok itt 600–800 fős településekre – az óvodához és az iskolához való közvetlen kapcsolat nélkül igazából nincs érdemi esély egy eredményes komplex felzárkóztató munkára. A mottónk is az, hogy „a fogantatástól a foglalkoztatásig”, ez is azt jelzi, hogy a szervezet programjai a rászorulókat a várandósságtól a szakmaszerzésig, majd az elhelyezkedésig támogatják.

Ezen intézmények pedagógiai és módszertani kultúrája miben tér el egy állami fenntartású intézménytől? Pedagógiai programjaik tartalmaznak újító elemeket?

Az alapítvány a gyakorlatban is támogató, segítő fenntartóként működik. Intenzíven igyekszünk jelen lenni az intézményeink életében, az alapfeladatokon túl van egy pedagógiai, szakmai csoportunk, saját szakembereink, akiken keresztül napi szinten szoros kapcsolatban vagyunk az intézmények vezetőivel, pedagógusaival, együtt, közösen igyekszünk megoldásokat kidolgozni. Az a stratégiánk, hogy nem írjuk elő pontosan, mit hogyan kell csinálni, hanem csak ajánlásokat és elvárásokat fogalmazunk meg az intézmények számára. Arról, hogy az adott elvárást hogyan érik el az óvodák és az iskolák, saját hatáskörben dönthetnek. Vannak kiemelt céljaink, konkrétan három fő célt határoztunk meg, amelyek megvalósítása fontos számunkra; minden máltai intézmény legyen vonzó a pedagógusok, szülők, gyerekek számára, a második, hogy legyen vonzó a helyi közösség számára is, hiszen ezeken a kistelepüléseken a közösség partnersége nélkül nincs érdemi esélyünk. A harmadik célunk pedig inkább szakmai, konkrétan az, hogy a gyerekek tanulási eredményei javuljanak.

Pedagógiánk legfőbb területei, amelyekre fokozottan figyelünk: a szociális kompetencia fejlesztése, az alapkompenciák fejlesztése – írás, olvasás, szövegér-

Osztálytermi fotó – MMSZ Tiszaburai Általános Iskola

tés –, az infokommunikációs technológiák alkalmazása – ezen azt értem, hogy fontosnak tartjuk, hogy ne csak felszereljük az intézményeket laptopokkal, wifivel és egyéb eszközökkel, hanem ezeket az eszközöket használják is a gyerekek. Jelenleg is benne vagyunk olyan digitális eszközök felhasználásával történő pedagógiai-módszertani fejlesztési programban, amely ezt erősíti: *Maker's Red Box*, *Revolution Robotix*, *Bee botok*. A negyedik terület pedig, amely kiemelten fontos számunkra, az oktatásszervezés. A magyar köznevelési rendszer sokkal nagyobb teret ad az intézményeknek, mint amekkoráival általában élnek az iskolák, gondolok itt a projekt módszerre, valamint az óraszervezésre, órarendekre, az időbeosztásra, a terek alakítására. Mi ezeket a határokat a pedagógusokkal együttműködve feszegetjük annak alapján, ami a legjobb a gyerekeknek. Óvodában és alsó tagozaton rendkívül nagy hangsúlyt fektetünk a mozgásfejlesztésre; a mi gyerekeink nagy része sajnos komoly lemaradásban van korához képest, ezért a mozgás által az idegrendszert is fejlesztjük, mely a későbbiekben segíti a tanulást.

Teljesítményértékelést is rendszeresen végzünk, hiszen itt is központi elvárás az intézmények felé, hogy legyen teljesítményértékelés, de az intézmények önállóan döntenek el, hogyan valósítják meg. Minden évben elkülönítünk forrást az innovációs projektek támogatására is, például a tiszaburai iskolában az egész napos iskola felé próbálunk haladni, délután már nemcsak az alsó tagozatosok maradnak bent, hanem az 5–6. osztályosok is. Van olyan iskolánk, ahol alsó tagozaton a délelőtti órák menetét változtattuk meg; reggel ezután kezdődik el a tanulás, amely tömbökben zajlik, tehát nem negyvenöt perces, hanem másfél órás órák vannak. Délelőtt zajlanak az alapkompétencia-fejlesztések, délután a mozgás, illetve nagy hangsúlyt fektetünk a zenei nevelésre is az MMSZ *Szimfónia Programja* révén. Ami a középiskoláinkat illeti, az elsők között kezdtük el a műhelyiskolákat, ami a tizenhat év fölötti, középiskolákból lemorzsolódott gyerekeknek jelent második esélyt. A középiskoláinkban is arra törekszünk, hogy a módszereket a gyerekek elvárásaihoz, motivációihoz igazítsuk.

Fotó: Simon Márk, Jelen Média

A Szeretetszolgálat részt vett az *Aktívan az osztálylyal* program gyakorlati megvalósításában. Milyen céllal indult a program, és milyen feladatokat látott el az MMSZ?

Ez egy kormányzati program, amelyhez felkérést kaptunk, hogy támogassuk, mintegy élő hidat képezve a program és a hátrányos helyzetű iskolák között. Az volt a szerepünk, hogy az intézményeket motiváljuk, hogy bekapcsolódjanak ezekbe az 1-1 napos, erdei iskolákban, ismert túraútvonalakon megvalósuló programokba, melyek a gyerekek lakóhelyéhez viszonylag közel, de mégis az adott településtől messzebb – belátható távolságon belül – zajlottak. A fő célja az volt, hogy a gyerekek eljussanak egy erdei kirándulásra, ahol kulturális és mozgásos programokon vesznek részt. Feladatunk volt az is, hogy motiváljuk a pedagógusokat, mivel a máltai munkatársak ezeken a hátrányos helyzetű településeken nem idegenként mozognak, hiszen vannak kollégáink a *Jelenlét* pontokon, ők segítettek a program megvalósulásában, részt vettek benne önkéntesként.

Az ország melyik területeit érinti, és milyen feltételek alapján kerültek be ebbe a programba az osztályok?

A programban három vármegyében – Borsod-Abaúj-Zemplén, Szabolcs-Szatmár-Bereg és Heves vármegyékben – lévő iskolákat szólítottunk meg, ahol az általános iskolások legalább 70%-a hátrányos helyzetű. A gyerekek jelentős része tényleg először látott erdőt vagy hegyet. Az iskoláknak kellett jelentkezni, közel 5 ezer diákot vittek el rövid idő alatt, 2022 szeptemberében és októberében. A program finanszírozta a gyerekeknek az utazást, étkezést és a tevékenységeket az adott helyszíneken. Ez egy igazán hasznos, a gazdasági válság miatt különösen jókor jött élménypedagógiai program volt.

Több ezer gyermek vett már részt tehát ezeken a kirándulásokon. Milyen tapasztalataik vannak eddig? Milyen eredményeket értek el?

Az eredményeket mérni nem nagyon lehet, de mindenképp nagy élmény volt a gyerekeknek, és sokat jelentett, hogy a legjobb időpontban valósult meg, akkor, amikor országos szinten egyébként nincs nagyon forrás a kirándulásokra. Ez a program az intézményeknek teljesen ingyenes volt, az utazáshoz pedig komplex program is társult. Nagyon örültek neki a gyerekek, az iskolák és mi is, mert az alapítvány minden olyan kezdeményezés mellé odaáll, amely a hátrányos helyzetű településeken élő gyerekek segítségét célozza.

Vannak egyéb olyan, fiatalokat érintő programok, melyekben a Máltai Szeretetszolgálat szervezőként vagy közreműködőként vesz részt?

A műhelyiskola ilyen, amelyet már jó ideje folytatunk. Volt egy európai uniós pályázatunk, a *Szülő-suli*, melynek az volt a célja, hogy a legszegényebb településeken a gyerekekkel és a szülőkkel együtt menjünk el programokra, segítve ezzel, hogy közelebb kerüljön egymáshoz az iskola és a szülők. Ez azért nagyon fontos, mert a szülők segítségével tudunk csak a gyerekeknél is eredményeket elérni. Jelenleg sítáborokat is szervezünk, ugyanis egy cég évek óta azt adományozza nekünk, hogy a Mátrába tudjuk sítáborba vinni a gyerekeket. Ez is óriási dolog, hiszen a legtöbb iskolánk az Alföldön van, és ezek a gyerekek jellemzően nem láttak hegyet, óriási élményt jelent számukra egy háromnapos tábor, az idei például februárban lesz Mátraszentistvánban.

Kulturális ajánló

Összeállította:
Vágóné Ugró Szilvia

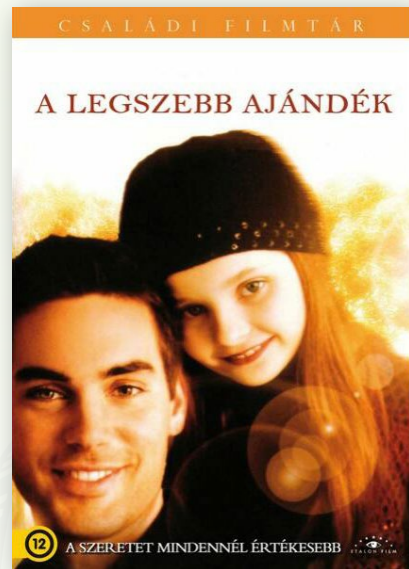

► KIÁLLÍTÁS

El Greco

Első alkalommal láthat a magyar nagyközönség *El Greco* életművét átfogóan bemutató kiállítást Budapesten. A tárlat célja, hogy széles körű áttekintést adjon az európai művészet történetének egyik legkiemelkedőbb mestere, El Greco, azaz *Domenikosz Theotokopulosz* (1541–1614) életművéről, bemutatva a festő teljes formai komplexitását és nagy ívű stílusfejlődését. Az összesen csaknem hetven művet bemutató kiállításon a látogatók több mint félszáz alkotást láthatnak a spanyol–kréti mestertől. A tárlaton a művész korai, itáliai éveiben, a bizánci ikonfestészet hagyományait még erősen magukon hordozó, kis méretű fatáblákra festett képeitől indulva a már Spanyolországban készült, nagy méretű oltárképeken, a magánáhitatot szolgáló, közvetlenebb vallásos ábrázolásokon, valamint világi portrékon át, egészen utolsó korszakának látomászerű alkotásaiig mutatja be munkásságát és páratlan stílusfejlődését. A kiállítás 2023. február 19-ig tekinthető meg a Szépművészeti Múzeumban.

További információ: <https://www.szepmuveszeti.hu/kiallitasok/el-greco/>

► FILM

A legszebb ajándék

Amerikai filmdráma, 114 perc, 2006

Ebben a filmben semmi sem úgy történik, ahogy azt a néző várná. Jason Stevens (*Drew Fuller*) egy olyan fiatalember, aki soha nem küzdött és nem dolgozott életében. Mindent megkapott olajmágnás nagyapjától, Howard „Red” Stevenstől (*James Garner*). Am nagyapja halála után nemhogy örökségre nem jogosult – mint az általában lenni szokott – hanem még el is veszik mindenét. Red Stevens egy videóüzenetben választás elé állítja unokáját, vagy végigcsinálja a próbatételeket, vagy nem kap semmit, ugyanis szeretné megmutatni neki, hogy az életben az igazi ajándékok, mint a munka, a tanulás, a barátság, nem mérhető dollárokbán. Jason a pénz és a kíváncsiság miatt vág bele a kalandba, de ahogy egyre több feladatot teljesít – kezdve onnan, hogy visszatér Texasba földet művelni, odáig, hogy barátságot köt egy kislánnyal, Emilyvel (*Abigail Breslin*) – annál jobban kezdi meglátni, hogy az élet értelme jóval több, mint egy luxuslakás.

Ez a film egyszerre vicces és könnyfakasztó, rideg és melegséges. Esőerdőkön és kórházi szobákon át vezet a főhős útja, váratlan fordulatokkal, nem várt eseményekkel. A film végére minden a helyére kerül, bár kicsit sem úgy, ahogy azt a néző gondolná; de pontosan úgy, ahogy az a való életben is lenni szokott.

► VÁROSNÉZÉS

Lillafüred

Lillafüred tulajdonképpen Miskolc része, bár a város központjától több kilométerre helyezkedik el, a Bükk-vidéken a Szinva és a Garadna patak összefolyásánál. Ha Miskolc felől közelítünk, a kanyargós útról már látható a Palotaszálló, mely 1925–1929 között épült neoreneszánsz stílusban, hatalmas, botanikai ritkaságokat tartalmazó parkkal. Ez az épület világosban és sötétben is ámulatba ejtő. A szálló látványánál csak a Hámori-tó különlegesebb, melyet csak akkor pillanthatunk meg, ha a szálló elé érkezünk. Ez a Bükk egyik legromantikusabb tava, amelyet hegyek ölelnek körbe, és ránézésre olyan érzést nyújt, mintha a földre lenne vájva. Már magában ez a látkép is kisimítja az idegeket és békét teremt. A tavon lehet csónakázni és vízibiciklizni is – vagy csak leülni és csodálni.

Azok számára is számtalan lehetőséget nyújt Lillafüred, akik az aktív pihenés hívei. Itt található a kirándulók egyik kedvenc helye, a mésztufa Annabarlant – melyhez hasonló csak néhány van a világon – vagy a Szinva-vízesés, mely 20 méteres magasságával rekordot döntött Magyarországon, ugyanis ez a legmagasabb függőleges esésű vízuhatag. A hely adottsága, hogy kis területen számos látnivaló akad nemcsak a felnőtteknek, hanem a gyerekeknek is. Ilyen például a több mint 100 éves kisvasút, mely télen-nyáron üzemel. A Hámori-tavat körülölelő dombok között halad, az Újmassai Őskohó mellett, majd a Pisztrángtelep szabadtéri étterméhez juthatunk el vele. A Magyarországon közlekedő kisvasutak közül természeti látványosság vonatkozásában ez a 13,9 km az egyik legszebb útvonal. A vonatkozás közben lenézhetünk a Hámori-tóra, megcsodálhatjuk az erdőt, a végállomáson kavicsot kereshetünk a patakban. Ha pedig még mindig nem fáradtunk el, és még több élményre vágyunk, akkor a pécsi szerpentinnel versenybe szálló kanyargós útvonalon egy óra alatt átjuthatunk Lillafüredről Mályinkán át Szilvásváradra. Ez az útvonal annyira izgalmas, tele természeti szépségekkel, hogy ha az utazás végén mégsem mennénk a Szépasszonyvölgyébe a Fátyolvízeséshez, ez a kis kerülő akkor is megéri, hogy időt szánjunk rá.

Fotó: <https://www.termeszetjaro.hu/hu/tour/gyalogtura/vasvero-hamorok-egykor-es-most/34639655/>

► MÚZEUM

Brunszvik Teréz Múzeum

Az Óvodamúzeum – mely az országban egyetlen –, bepillantást enged a látogatóknak a magyar kisdudóvás történetébe 1828-tól. Tárgyai, könyvei, fotói, dokumentumai és játécai elénk tárják a régmúlt, s a közelebbi múlt óvodáinak életét; a szemléltető- és foglalkoztatóeszközök a honi kisgyermeknevelés fejlődését, útkeresését, s a jobbra való törekvéseket. Az Óvodatörténeti Múzeum kiállítása immár húsz éve látogatható Martonvásáron. A múzeum 1990-ben kapott működési engedélyt Nyíregyházán. Létrehozója és vezetője, *Harcsa Tiborné* nyugalmazott óvodavezető már előtte éveken keresztül gyűjtötte és mentette a magyar óvodatörténet emlékeit, majd 1995-ben átköltöztette a magyar kisdudóvás „szülőanyjának”, *Brunszvik Teréz*nek oly kedves településre, Martonvásárra, mely méltóbb helyre nem is kerülhetett volna. Brunszvik Teréz kultusza a településen másfél évszázada nem szűnik. Az itt lakók és az intézmények őszinte és mély tisztelettel ápolják a grófnő emlékét. A múzeum télen és nyáron is várja az érdeklődőket.

További információ: <http://www.ovodamuzeum.hu/>

Fotó: <http://3dorszagjaro.hu/epuletek/ovodamuzeum-martonvasar/>

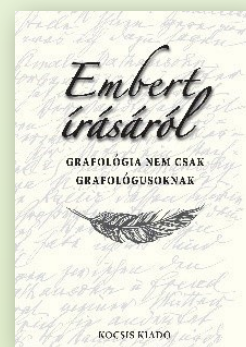
► KÖNYV

Faklen Pál: Emberty írásáról

Kocsis Kiadó Zrt., 2022

Hogyan alakult ki a kézírás, és vajon szükség van-e még rá? Analizálható-e számítógép segítségével? Mit mutat meg a személyiségből a kézírás-elemzés?

Milyen területeken alkalmazható a grafológia? Ez a könyv választ ad ezekre a kérdésekre. Történelmi alakok és más hírességek kézírásával is foglalkozik, különleges eseteket is bemutat a grafológia világából. Mindazoknak izgalmas olvasmányt ígér, akik érdeklődnek a kézírásban rejlő érdekességek, a kultúrtörténet iránt, és nyitott szellemmel fedeznek fel számukra új területeket.

SPORI!

Kemény munkával a legnagyobb magasságokba is el lehet érni

2023-ban új rovattal jelentkezünk olvasóink számára. Ugyan korábbi rovataink is színvonalas és izgalmas riportbeszélgetések voltak, szerkesztőségünk szeretne nagyobb figyelmet szentelni a kiváló fiatal sportolóknak. *Spori!* című rovatunkban elsőként az a fiatal atléta szólal meg, aki a Magyarország jó tanulója, jó sportolója címet már többször tudhatta magáénak, és 2022-ben bejutott a világ egyik legjobb egyetemére. A Harvardon közgazdaságtant fog tanulni. **Kovács Ferenc Somával** az itthoni iskolai eredményeiről, sport- és pedagógiai példaképeiről és terveiről beszélgettünk.

Szöveg: Karkó Ádám

Fercsi jelenleg atléta, de korábban más sportokban is kipróbálta magát, mert a szülei szerették volna, hogy minden sportágat megismerjen. „Azt szerették volna, hogy én döntsem el, valójában mivel is szeretnék foglalkozni a jövőben, és ezért kimondottan hálás vagyok nekik” – magyarázta Fercsi. Családjától nem állt messze a sport, hiszen édesapja igazolt futballista-ként imádta a sportot, ezt az imádatot pedig, úgy néz ki, sikerült fiára is átragasztania. A futballt nem sikerült megkedvelnie, viszont arra rájött, hogy olyan sportot kell választania, amihez egyik szülője sem ért annyira, így könnyedén elkerülhetőek lehetnek az esetleges egyet nem értések. Az atlétika előtt még a tornával is megismerkedett, az úszást pedig kimondottan szerette, a legnagyobb sikereket mégis a futásban érte el.

A 18 éves sportoló a 2021–22-es tanévet már külföldön töltötte, ugyanis az amerikai Assist nonprofit szervezet programja keretében Virginia államba utazhatott, ahol egy elit bentlakásos fiúiskolában tanult. Itt megismerkedhetett az amerikai magániskolai oktatással, a kollégiumi élettel, a hatnapos iskolahéttel, a szigorú tanulószobával – ami a szombat kivételével minden este tíz óráig kötelező tanulószobát jelentett a könyvtárban –, és a fantasztikus iskolai és sportlétesítményekkel. Szembesült azzal a jelenséggel is, hogy mennyire másképpen működik ott az egyetemi felvételi rendszer, mint hazánkban. Az Egyesült Államokban a diákok több hónapot szentelnek az egyetemi felvételi pályázatuknak. Alapvetően egy igen hosszú procedúra a felvételi, eleve más, mint idehaza, hiszen itthon az érettségi pontszámok a mérvadóak. Elmondása szerint nagy könnyebbséget jelentett, hogy abban az évben, amikor az egyetemi jelentkezéseket le kellett adnia, ő éppen ott tartózkodott, így könnyebb volt számára átlátni és megérteni a jelentkezési struktúrákat. A pro-

cedúra része, hogy a tanuló felkeresse az egyetemet, illetve, hogy megismerkedjen azzal is, milyen követelményrendszerrel van az egyetemnek. A diákok kétféle felvételi teszt közül választhatnak – SAT vagy ACT –, amelyre tudatosan készülnek. Fontos különbség a hazai rendszerrel szemben, hogy ennek az írásbeli tesztnek a felvételizőknek lehetőségük van a 11. és 12. év során több alkalommal is nekifutni. Az írásbeli vizsgán kívül komoly pályázati anyagot kell összeállítani, sok esszét megírni, majd egy szóbeli interjú is megmérettetnek a felvételi bizottság által kiválasztott jelentkezők. Ezen a procedúrán ment keresztül Fercsi is, amely már 2022 májusában az írásbeli vizsgával megkezdődött, és október elején, az egyetemi pályázati anyag elküldésével ért véget. „Amikor felvettek a Harvardra – mesélte Fercsi beszélgetésünk kezdetén –, óriási megkönnyebbülést éreztem.” Nagyon kimerítő időszak zárult le október végén, amikor megkapta a felvételéről szóló levelet.

Példaképeinek sora hihetetlen hosszúságú, de Fercsi ehhez hozzátette, hogy amilyen gyorsan változik a világ, ő is hasonló sebességgel változtatja idoljait, hiszen minél többet tapasztal a világban, annál több sportoló nevét ismeri meg, akikre felnézhet. „Nagyon sokáig *Mo Farah* brit hosszútávfutó volt az egyik legnagyobb példaképem, aki elérte a dupla-duplát, azaz kétszer nyert két olimpiai aranyérmet 10 ezer méteren.” Később az atlétika állócsillaga lett a legnagyobb ikon számára, akinek élet- és edzésmódját előszeretettel használja a saját életében is, ő pedig nem más, mint *Jakob Ingebrigtsen* norvég atléta. „Szerintem ő volt az első futó a 21. században, aki rációzott arra a törvényszerűsége, hogy a középtávokat a kelet-afrikai futók dominálják.” Ingebrigtsen valóban megdöntötte azt a kenyai, ugandai és etióp győzelmi arányt, ami a korábbi évtizedekre jellemző volt – ez számára kifejezetten inspiráló. Jelenleg – készülve az amerikai egyetemi sportéletre – sok időt tölt az amerikai egyetemi bajnokság futóinak elemzésével. Fercsi szerint érdekes azt a korrelációt megfigyelni, hogy azok a futók, akik erős egyeteméről kerülnek ki, a középtávfutásban kimondottan jó eredményeket érhetnek el.

A sportoló a Budaörsi Illyés Gyula Gimnázium és Szakgimnázium végzős diákja, és már többször elnyerte a Magyarország jó tanulója, jó sportolója címet is. Fercsi úgy gondolja, hogy a sport és a tanulás – a tévhitekkel ellentétben – nem feltétlenül ütik egymást, sőt, ha az ember jól használja a tehetségét, akkor mindkettőt különösképpen jól tudja menedzselni. „Sok időt töltök azoknak a videóknak a megnézésével vagy könyveknek az elolvasásával, ahonnan megtanulhatom, hogyan tudom a kettőt együtt csinálni, és mindemellett fittnek és kipihihetnek lenni. A sport és a tanulás erősíti egymást, tehát a sportban megszerzett képességek jobb teljesítményt tesznek lehetővé a tanulásban.” Minderre pedig jó példa a fiatal atléta 2018-as sérülése, aminek következményeként a sportot rögtön félre kellett tennie, és több mint egy évig ki kellett hagynia a versenyzést.

Először nem tudta kezelni a sok szabadidőt, ami az edzések kihagyása miatt rászakadt, de édesanyja tanácsára úgy döntött, hogy elkezd egy második nyelvet,

az angolt magánúton tanulni, illetve jelentkezni egy éppen aktuális tanulmányi versenyre. Ez idő alatt alapozta meg az angol nyelvtudását, másfél év után sikeres középfokú nyelvvizsgát tett, amire nagy szüksége volt a középiskolai ösztöndíj elnyeréséhez.

Az iskola és a versenysport mellett a tanulmányi versenyekre eddig sajnos nem igazán maradt ideje. A kiválasztott tanulmányi verseny a Teleki Pál Földrajzverseny volt. Olyan jól sikerült a felkészülés, hogy nemcsak, hogy eljutott az országos döntőig, de meg is nyerte. Nagyon élvezte a hétvégi többnapos megmérettést és a díjként kapott egyhetes balatoni földrajztábor is.

Gyógyulását követően is sikeres maradt a tanulásban, és újra a futópályán rohanta a kilométereket. Egy átlagos napja viszont kellőképpen hektikus. Magántanulónként a magyar középiskolák közül az egyik legerősebb gimnázium diákja, emellett pedig az SVSE, vagyis a veszprémi Sportolj Velünk Egyesület atlétája, így ideje nagy részét edzéssel és utazással tölti, de, ahogyan ő fogalmazott, muszáj áldozatokat hozni a sikerért.

Mindemehhez elengedhetetlenek a jó pedagógusok. Fercsi eredményeit természetesen önmaga szerezte meg, mégis mindig egy támogató közeg, egy erős tanárgárda állt mögötte. „Mindenképpen szeretném kiemelni egykori testnevelőtanáromat, *Egri Gyula* tanár urat, aki egy törökbálinti futóversenyen fedezett fel kilencéves koromban. Ő hívott el a budaörsi atlétikai egyesületbe sportolni és ezzel elindította az atlétikai karrieremet. Ő volt az első atlétaedzőm egészen 17 éves koromig.” Fercsi nem csupán a testnevelő tanárának hálás, hanem néhai hittanárának, *Vass Zoltánnak* is köszönettel tartozik, mert – római katolikusként – ő segítette abban a fiatal atlétát, hogy lelki életének kiegyensúlyozottságát megőrizze. Kiemelte *Verecke Noémit* is, aki középiskolai osztályfőnökeként és némettanárként nagyon sokat adott neki.

Tanulói éveinek egyik legizgalmasabb pontja az volt, amikor nemcsak a magyar közoktatással, hanem a virginiai iskolarendszerrel is megismerkedhetett testközlelől. „Mondanom sem kell, hogy *Petőfi* nevének ismerete édeskeves volt odakint, de persze *Hunyadi János* sem mondott sokat az amerikai történelemtanításban” – mesélte Fercsi. „Ahol a legnagyobb különbséget vettem észre a két oktatási rendszer között, az a lexikális tudás mennyiségében mutatkozott meg. A magyar oktatási rendszer jóval erősebb és sokkal több tárgyi tudást igényel, legalábbis azok a tantárgyak, amik közel állnak a szívemhez, például a földrajz vagy a történelem. A tantárgyak is eltérnek az itthonitól, inkább különféle kurzusok vannak, például 12.-ben politológiát lehetett hallgatni, azon belül pedig a szakosodás lehetősége is elérhető. Ha valaki mondjuk csak a demokráciáról akar tanulni, akkor erre is van lehetősége. Vagy például nincs annyi tantárgya az amerikai középiskolásoknak, mint a magyaroknak. Szerintem érdekes az a különbség is, hogy ott egyetlen természettudományos tárgyat kell választani; én a kémiát választottam.”

A Harvardon közgazdaságtant fog tanulni Fercsi, minor szaknak pedig a sportélettant fogja választani. A sportélettan a sport és a biológia határterületén mozog, a két szakirányt vegyíti, s alakít ki ebből egy újabb tudományágot. Beszélgetésünkben kitért egy érdekes mozzanatra, amiről Fercsi sokat beszélt: míg a középiskolai oktatás az amerikai közoktatásban nem olyan kiemelkedő, addig a felsőoktatás – bizonyára a magánegyetemek révén – sokkal fejlettebb és jobban működik. „Az sem véletlen, hogy a diákok nagy része az északkeleti parton található egyetemekre jelentkezik. Azt is szokták mondani, hogy például a Harvard a legokoszínűbb egyetem, hiszen a legtöbb hallgató külföldi” – fejtette ki Fercsi.

Elmondta, hogy a legnagyobb álma az volt, hogy az egyesült államokbeli felsőoktatásban szeretne tanulni, de mégsem gondolt arra, hogy a Harvardra kerül majd be. A virginiai tanulmányai előtt a Stanford volt a nagy álom. De a kint töltött idő alatt megszerette a keleti partot, valamint tanárai közül ketten a Harvardon

végeztek és sokat meséltek az ottani egyetemi életéről. A Harvardon tett szeptemberi látogatása egyértelműen meggyőzte arról, hogy ide szeretne járni. Felismerte, hogy a Stanford inkább amerikai bázisegyetem, vagyis hallgatóinak zömét az Egyesült Államokból érkező hallgatók adják, míg – magyarként – neki szimpatikusabb volt egy multikulturális egyetem. „De nem tettem le arról, hogy a Stanfordra jelentkezzek később, mert nagyon izgalmas látni, hogy a nagynevű IT-startupok fejlesztőinek és tulajdonosainak nagy része a Stanfordra járt.”

Az USA-ban töltött egy év alatt számos atlétikai versenyen indult el a Woodberry Forest School középiskola színeiben: megnyerte a Virginia állami mezői futó bajnokságot, bejutott a 40 fős országos döntőbe, amit San Diegoban rendeztek meg 2021 decemberében. A fedett pályás szezonban két középtávúfutó számban állami bajnok lett, egy harmadik számban pedig ezüstérmes. Majd szabadtéren is kétszeres állami bajnoki címet szerzett – 800 m és 1600 m számokban –, 3200 méteren pedig ezüstérmes lett. Tavaly júniusi hazaérkezése után egy 17 éve fennálló U20-as országos csúcsot döntött meg 1500 méteren. Egyedülálló módon négy középtávúfutó számban teljesítette a kvalifikációs szintet az U20-as kolumbiai VB-re. Nyilván mind a kinti, mind a hazai sporteredményei miatt felfigyeltek rá az egyetemek edzői. Ennek, valamint a kinti és itthoni kitűnő tanulmányi eredményének és az amerikai tanári ajánlásainak köszönhetően rengeteg, napi szinten 4-5 egyetemi megkeresést kapott az elmúlt hónapokban. Végül úgy döntött, hogy három egyetemet látogat meg 2022 szeptemberében, de a Harvard nyugozta le a legjobban. A felvételi eljárás során sokat nyomott a latban a kiváló SAT- és TOEFL-teszt eredménye, a megírt esszék és a teljes pályázati anyaga.

„Az egyetem megkezdése előtt egy nagy megmérettetés még vár rám 2023-ban. Az U20-as Ifjúsági Atlétikai EB-n, Jeruzsálemben szeretnék nagyon jól szerepelni. Nem rejtem véka alá a terveimet, a cél a dobogó, és úgy érzem, nagy esélyem van fellépni rá” – mesélte Fercsi 2023-as terveit. „Májusban leérettsgézem, augusztusban pedig megkezdem amerikai egyetemi éveimet.”

Iránytű

Összeállította:
Vágóné Ugró Szilvia

Tanulmányi verseny indult hazai és külföldi diákoknak

Az Oktatási Hivatal munkatársai a TehetségKapu7 pályázat keretében, a Budapesti Fazekas Mihály Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium pedagógusainak szakmai közreműködésével új tanulmányi versenyt fejlesztettek alsó tagozatos osztályközösségek számára. A **Magyarországi kalandok** elnevezésű versenyen részt vevő osztályok Lalival, Lórizal és Lujzival kirándulhatnak Magyarország tíz nevezetes tájára. A képzeletbeli kiránduláson Lujziék nagypapája lesz a gyerekek kísérője és idegenvezetője. A tízfordulós versenyen a gyerekek megismerkedhetnek például Tihany, Aggtelek, Eger vagy a Budai Vár nevezetességeivel. A versenyre eddig Magyarországról 242, öt szomszédos országból pedig 506 tanuló jelentkezett és kezdett bele a feladatok megoldásába.

A verseny szabályait úgy alakították ki, hogy február végéig bárki bekapcsolódhat, ha jelzi részvételi szándékát a **versenyek.pokbudapest@oh.gov.hu** e-mail-címen. A verseny kiírása és részletes dokumentációja az alábbi linken érhető el: <https://www.tehetsegkapu.hu/tehetseggondozas/versenyek/2102>

A hazai felsőoktatás sokszínűségét is megmutatta az Educatio szakkiallítás

Közel 60.000 látogató vett részt a 23. Educatio Nemzetközi Oktatási Szakkiallításon, és kapott részletes választ a karriertervezéssel és a felsőoktatási felvételi kapcsolatos kérdéseire. Az eseményt a Kulturális és Innovációs Minisztérium (KIM), az Oktatási Hivatal (OH) és a HÖOK Hallgatói Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Kft. a Hungexpón rendezte meg 2023. január 12–14. között.

A szakkiallítást *dr. Hankó Balázs* innovációért és felsőoktatásért felelős államtitkár nyitotta meg, majd *Brassói Sándor*, az OH elnöke és *Eszterhai Marcell*, a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája elnöke köszöntötte a résztvevőket. A háromnapos rendezvényen mintegy 150 kiállító: felsőoktatási intézmények, nyelviskolák, ösztöndíjprogramok képviselői és az ágazat szakmai irányítói várták a látogatókat, akik az intézmények hallgatóitól és munkatársaitól tájékozódhattak az egyetemek, főiskolák és a szakképző iskolák képzéseiről, felmérhették felvételi esélyeiket, megismerhették különféle idegennyelv-tanulási, illetve ösztöndíj-lehetőségeket. Számos intézmény mutatkozott be a nagyszínpadon is, emellett az OH képviselői,

dr. Vanó Renáta elnökhelyettes és *Bukta Péter* osztályvezető előadásukban a felvételi eljárás általános tudnivalóiról és a jelentkezés menetéről adtak átfogó képet. A szakemberek előadásait online is követhették azok, akik személyesen nem tudtak kilátogatni a rendezvényre. A Hungexpóra közel 60.000-en látogattak ki, az online felületen pedig közel 7.000-en kísérték figyelemmel az előadásokat.

A továbbtanulni vágyók egyéni kérdéseikkel is megkereshették az OH munkatársait a hivatal információs pultjánál, ahol közel 3.000-en kaptak részletes tájékoztatást a felsőoktatási felvételi eljárás részleteiről, illetve a felvételi követelmények és a pontszámítási szabályok változásairól. A 2023. őszi felsőoktatási képzésekre február 15-ig lehet jelentkezni a **felvi.hu**-n elérhető E-felvételiben.

180 ezren vettek részt az idén az Erzsébet-táborok valamelyikében

Európa legnagyobb táboroztatási programjában 180 ezren vettek részt az idén az Erzsébet-táborok valamelyikében. Az Erzsébet-karácsony a táboroztatási program részeként 2016-ban indult egynapos programként, majd 2021-ben többnapossá vált: az idén november 21-től december 21-ig várta a gyermekeket a zánkai táborban karácsonyi programokkal. A gyermekeknek cirkuszi előadást, könnyűzenei koncertet, valamint sport- és adventi programokat is szerveztek. A családi táborok és az Erzsébet-karácsony programjai hasonlóak: sportesemények, színházi és cirkuszi előadások, koncertek, kézműves foglalkozások várták a családokat.

Petőfi Sándor, metszet Barabás Miklós rajza után
(forrás: Magyar Nemzeti Múzeum)

Petőfi Sándor

▶ 1823. január 1. – 1849. július 31.

Szöveg: **Karkó Ádám**

Szilágyi Márton irodalomtörténész szerint „Petőfi-
nek az egész irodalmi pályafutása egy tüneményes,
és – ebben a formában – előzmény nélküli pályafutás
volt. Ha belegondolunk a családi hátterébe, akkor azt
láthatjuk, hogy egy magyarosodni kívánó, de szlovák
etnikumú evangélikus, nem nemesi család sarja. Ezért
apja szándéka is az volt, hogy fia olyan iskolákba járjon,
ahol magyar környezetben nevelkedhetett.” Ami igazán
izgalmassá teszi ugyanakkor ezt az életutat, hogy Pe-
tőfi, miután iskoláinak könyvtárát végigolvassa, s szert
tesz egyfajta kiemelkedő műveltségre, nekilát a saját
irodalmi pályája – még nem tudatos – kiépítésének.

Tanulmányai során tökéletesen megtanult németül és
latinul, 15 esztendőskorában pedig egy tanára megbí-
zásából verset is ír az iskola közönségének. Az aszódi
iskolát befejezve az ifjú költő 1838 őszén beiratkozott
a selmecbányai evangélikus líceumba, ahol az elsőéves
rektorok közé vették fel. Erről az időszokról maradt fent
*Csőrfőly Lajos*hoz írott levele, amelyben a következő-
képpen fogalmaz a költő: „Minthogy én Selmeci Poëta
vagyok; tehát ez alkalommal Selmecről írok Neked
levelet, nem pedig Aszódról; mert ha most is Aszódon
volnék, tehát Aszódon volnék. No tehát, én Selmecen
vagyok [...]”

Érdemjegyei azonban rohamosan romlani kezdtek,
aminek legfőbb oka egyik tanárára vezethető vissza.
Gyermeki éveiben apja valóban a magyar nacionalista
szellemre nevelte, sőt korábbi iskolájában is ezt a szel-
lemi közeget érezte magáénak, viszont új iskolájában
egy olyan szláv tanára volt, aki csupán „a fajtát megta-
gadó szlávot látta benne”. Ennek következménye lett,
hogy bár irodalmi műveltségét folyamatosan palléroz-
ta, a költő a pánszláv tanárnál elhasalt történelemből, s
bukását követően inkább az iskola mellé járt.

Egy évvel később, amikor Pestre érkezett, és nem
mellesleg szimpatizált a színházi élettel, állásért ment
a Nemzeti Színházba, ahol szolgálai teendőket kellett el-
látnia, de számára ez is felüdülés volt. Ugyanakkor nem
sokáig maradt a városban, mert Sopronba költözött,
ahol katonának állt. Viszont négy hónapos ágynak esé-
se nem tett jót katonakarrierjének, ugyanis betegségére
hivatkozva a honvédség hazaküldte. Bár nem csüggedt,
s beiratkozott a Pápai Református Főiskolára, de nem
bírt megmaradni egy helyben, kalandvágya továbbhaj-
totta. Pozsonyba ment, barátai támogatásával pedig
élete kezdett helyrejönni: dolgozott és társaságba járt,
majd 1842 májusában megjelent *A borozó* című verse
az *Atheneumban*.

Sokáig mégsem tarthatott öröme, mert színésznek állt,
de karriere – legalábbis színészként – hamar leáldozott.
Bár színészként nem tudott megfelelni a közönség-

A borozó

(részlet)

És a bor vidám hevében
Fütyöntek rád, zord világ!
Szívemet hol annyi kínnak
Skorpiói szaggaták.

Bor taníta húrjaimra
Csalni nyájas éneket;
Bor taníta elfeledni,
Csalfa lányok, titeket.

nek, később *Vörösmarty Mihály* segítségével irodalmi pályája ugrásszerűen változott meg: megjelent első verseskötete. S mindezen túl Vörösmarty megismertette *Vahot Imrével*, a *Pesti Divatlap* főszerkesztőjével, akitől rögtön állásajánlatot kapott Petőfi. A közönség imádták a fiatal rímfaragót, aki leginkább szerelmes verseivel hódította meg a lapolvasók szívét. Pár év alatt óriási népszerűsége tette szert, a kiadók ontották magukból újabbnál újabb lírai vagy prózai írásait. Majd elérkezett a szerelem is a poéta életébe: 1846-ban megismerte *Szendrey Júliát*, akit 1847. szeptember 8-án feleségül is vett. Mindeközben pedig megkezdődött a híres költőbarátság *Arany Jánossal*. Petőfi Sándor első levele Arany Jánoshoz 1847. február 4-én íródott. A következőt írta Aranynak: „Hiába, a népköltészet az igazi költészet. Legyünk rajta, hogy ezt tegyük uralkodóvá! Ha a nép uralkodni fog a költészetben, közel áll ahhoz, hogy a politikában is uralkodjék, s ez a század föladata, ezt kivívni célja minden nemes kebelnek, ki megsokalta már látni, mint mártírkodnak milliók, hogy egypár ezren henyékhessenek és élvezzenek.”

Majd egy évvel később pedig elérkezett 1848. március 15-e. A márciusi ifjak vezéralakjaként Petőfi ikonikus figurája volt a forradalomnak. A tizenkét pont mellett a *Nemzeti Dal* című versét is ontotta a nyomda, de több verset publikált addigra különböző folyóiratok hasábjain, amelyek a köztársaság iránti vágyát fejezték ki.

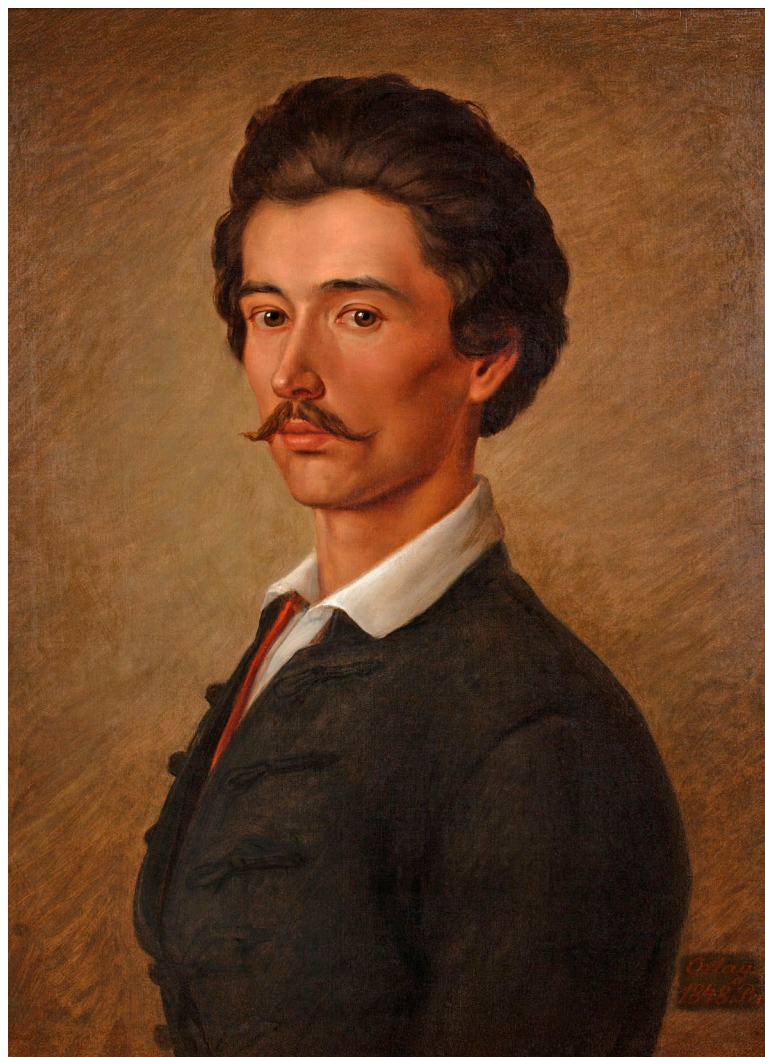
Indult a szabadszállási jelöltválasztáson, de a szóbeszéd erősebb volt, és a vele szemben induló „jó híre” megelőzte őt, politikai karrierje hamar megszakadt. Élete egy részét mégis nyugalomban élte, mígnem addig emésztette őt a politikai frusztrációja, hogy barátaival is összekapott (*Jókai Mór*), de fia, Zoltán születése enyhítette szíve fájdalmát. A szabadságharc kitörése viszont rosszul érintette. Élete fenekestül felfordult, katonának állt, de fegyelmezetlensége miatt sokszor büntették meg. Majd 1849-ben *Bem* tábornok erdélyi seregébe került. A sereg 1849. július 31-én vereséget szenvedett Segesvárnál, ahol Petőfi örökre eltűnt. Petőfi eltűnése nemcsak családját, hanem író- és költőbarátait is megviselte. Arany János egész életében szomorkodott barátja korai elmúlása miatt.

Felhasznált irodalom:

<https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/MagyarIrodalom-magyar-irodalomtortenet-1/magyar-irodalomtortenet-pinter-jeno-5116/6-a-magyar-irodalom-a-xix-szazad-masodik-harmadaban-1C05/petofi-sandor-1E30/petofi-sandor-elete-1E31/>

<https://www.youtube.com/watch?v=PpzzJ4-X1hs>

<https://mek.oszk.hu/05900/05911/05911.pdf>

Orlai Petrich Soma portréja (forrás: Magyar Nemzeti Múzeum)

Mit csinálsz, mit varrogatsz ott?

(részlet)

Nem maradhat így sokáig,
Mi hogyan lesz, majd elvállik,
Elvállik a csatatéren,
Varrd meg azt a zászlót, feleségem!

Drága áru a szabadság,
Nem ingyen, de pénzen adják,
Drága pénzen, piros véren;
Varrd meg azt a zászlót, feleségem!

Pályázatok

Összeállította: **Vágóné Ugró Szilvia**

Pályázat „Az Oktatási Hivatal Bázisintézménye” cím elnyerésére

Az Oktatási Hivatal Pedagógiai Oktatási Központjai (POK) pályázatot hirdetnek az illetékességi területükön működő köznevelési és szakképző intézmények részére „Az Oktatási Hivatal Bázisintézménye” cím elnyerésére.

A pályázati felhívás célja a köznevelési és a szakképző intézmények pedagógiai eredményességének növelése olyan intézmények bevonásával, amelyek képesek megosztani a már működő jó gyakorlatokat, helyet és lehetőséget biztosítani műhelymunkák, bemutatóórák, tanulmányi és tehetségfelfedező versenyek, pedagógus-továbbképzések számára, bázisintézményi tevékenységükkel katalizálják a pedagógiai szakmai közélet fejlődését, valamint elősegítik a POK által biztosított pedagógiai-szakmai szolgáltatásokhoz való méltányos hozzáférést.

A pályázaton eredményesen szereplő intézményekkel az Oktatási Hivatal az aláírás napjától 2026. június 15-ig tartó időtartamra szóló Együttműködési megállapodást köt. A kiválasztott intézmény az Együttműködési megállapodás aláírásának napjától használhatja „AZ OKTATÁSI HIVATAL BÁZISINTÉZMÉNYE” címet.

Beküldési határidő: 2023. január 31.

A pályázati dokumentációt postai úton **1 eredeti példányban és egy szkennelt dokumentumban (e-mailen)** lehet benyújtani a területileg illetékes POK, nemzetiségi intézmények esetében a Nemzetiségi POK vezetőjéhez.

További információ: <https://bit.ly/3GXnpx0>

Mesterek és Tanítványok pályázat 2023

Az Örökség Nemzeti Gyermek és Ifjúsági Népművészeti Egyesület ismét meghirdeti **Népi Örökségünk Mesterei és Tanítványai c. pályázatát**. A pályázat a néptáncal, népzenevel és népi énekkel foglalkozó fiataloknak és oktatóiknak szól, hogy ezúttal életkorok és szerepkörök nélkül, közös produkcióban mutassák meg az évek óta együtt építgetett „közös kincsük” egy szeletét.

Beküldési határidő: 2023. március 15.

Pályázók köre: 6–16 év közötti Tanítvány(ok) és Mestere(ik) jelentkezhetnek, egy közösen előadott, az autentikus magyar népzene, néptánc és népdal bármely tájegységéhez, illetve a magyarországi nemzetiiségek helyi hagyományaihoz kötődő produkcióval.

Kategóriák:

- Népi énekes szólisták és kis létszámú énekegyüttesek (maximum 4 fő, mely tartalmazza a Mestert is)
- Népi hangszeres szólisták és zenekarok (maximum 4 fő, mely tartalmazza a Mestert is)
- Néptáncos szólisták és táncos párok (maximum 4 fő, mely tartalmazza a Mestert, vagy Mesterpárt is)

Díjazás: A legjobb pályázatok előadói **„Népi Örökségünk Példás Mestere és Tanítványa”** oklevélben részesülnek, mely 100 000 Ft pénzjutalommal jár.

További információ: <https://bit.ly/3X3d6hk>

EZ ÁLLATI JÓ! 7. országos rajzpályázat általános iskolásoknak

A Gyermekjóléti Alapítvány, A gyermek az első! Alapítvány és az Egészséges Életért Mozgalom rajzpályázatot hirdet hazai és határon túl élő 3–8. osztályos diákoknak.

Beküldési határidő: 2023. február 28.

Rajzpályázatuk témája: a szavannák állatvilága

Technika: bármely technikával készülhetnek az alkotások (pl. tempera, akril, montázs, kollázs, grafit stb.), de előnyben részesítik a kreatív, újszerű technikai és tematikai alkalmazással készült alkotásokat.

Fontos információk:

- Beküldhető rajzok száma: 1 db/pályázó
- A rajzokat kizárólag .jpg fájlként lehet elküldeni csatolmányként e-mailben a rajzpalyazat2015@gmail.com e-mail-címre
- A rajzok bal vagy jobb alsó sarkában jól olvashatóan fel kell tüntetni: alkotó neve, osztálya, iskola neve és címe, e-mail-címe

Díjazás:

1. helyezett: Oklevél és 5000 Ft
2. helyezett: Oklevél és 2000 Ft
- 3–4. helyezett: Oklevél

További információ: <https://pafi.hu/p/ez-allati-jo7>

Régebbi lapszámainkat, cikkeinket megtalálják a

folyoiratok.oh.gov.hu
weboldalon

OKTATÁSI
HIVATAL

nkp

Tanulócsoportok
száma

2545

Hány okosfeladatsor
érhető el?

4800

Hány okosfeladat
érhető el?

54 569

Többek között az alábbi,
új NAT szerint
átdolgozott
okostankönyvek
érhetőek el a portálon:

- Magyar nyelv 7., 11.
- Irodalom 7., 11.
- Matematika 7., 11.
- Történelem 7., 11.
- Földrajz 7-8.
- Biológia 7-8.
- Kémia 7-8. I. kötet
- Fizika 7-8.
- Digitális kultúra 7., 11.
- Vizuális kultúra 7., 11.
- Etika 7.

18 258

okosfeladatot
készítettek
a felhasználók

2019

okosfeladatsort
készítettek
a felhasználók

161 900

a legmagasabb
egyéni látogatói szám
egy nap alatt

19 545

feladatot osztottak ki
a regisztrált pedagógusok
a tanulócsoportokban

67 481

regisztrált felhasználó
a portálon